

МӘСЕЛЕ

ЖАЛЫҚТЫ САНСЫРАТҚАН

төлем жүйесі

Цифрландыру – қазіргі заман талабы. Қоғам дамыған сайын әлем жұртшылығы күн санап сандық технологияға көшуде. Солардың бірі – қоғамдық көліктердегі төлем жүйесінің жаңаруы. Осыған дейін еліміздің ірі қалаларында енгізілген жаңаша төлем жүйесі облыс орталығы Талдықорған қаласында да күшіне енді. Аталмыш жүйе «АЛЕМПЭЙ» ЖШС-нің жеке инвестициялары есебінен орнатылған.

«Цифрлы Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы аясында 25 қарашадан бастап қаладағы қоғамдық көліктерде электрондық билеттеу жүйесі енгізілді. Жол ақысын электронды түрде төлеудің артықшылықтары жоқ емес. Мамандар пікірінше, ол арқылы жолаушылар ағынының статистикалық есебін жүргізуге және нақты деректер арқылы әлеуметтік мәні бар маршруттарды субсидиялауға мүмкіндік туады. Сонымен қатар, цифрландыру тұрғысынан да бұл шешім көптеген мәселеде тиімді болатындығын айтады. Яғни, қолма-қол ақшасыз төлемдерді енгізуге, қоғамдық көліктің қызметін жақсартуға және жолаушыларға қолайлы жағдай жасауға, сондай-ақ, салық түсімдерін қадағалауға септігін тигізбек.

Аталмыш төлем жүйесінің енгізілетіндігі жайлы хабарлама Талдықорған қаласы әкімдігінің ресми сайты мен әлеуметтік желідегі парақшаларында бірнеше күн бұрын жарияланған

болатын. Алайда, қала тұрғындарының басым бөлігі бұл жаңалықтан хабарсыз екендіктерін айтуда.

Төлем карталарын сатып алу туралы жарнамаларды көргенімізбен, автобустарда нақты қай уақыттан бастап енгізілетіндігін білмедік. Ерте бастан қалалық әкімдік пен автопарк басшылығы немесе қоғамдық көлік жүргізушілері тарапынан ескерту, хабарландыру жұмыстары жүргізілсе, мұндай түсініспеушіліктер туындамайтын еді деген наздарын айтты қала тұрғындары.

Сонымен қатар олардың айтуынша, қаладағы кей автобустарда жол ақысы бұрынғыдай 80 теңге болса, кейбірінде баға 40 теңгеге өсіп, 120 теңгені құраған. Осыған байланысты халық жаңа жүйе қолданысқа енгізілсе де, барлық қоғамдық көліктегі жол ақысының құнын бірізділікке салуды сұрайды.

Бұл жөнінде Талдықорған қаласы жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімінің

бас маманы Нұрбақыт Алтынбеков екі ай бұрын қоғамдық көліктерде төлем карталарының бағасы мен қайдан сатып алуға болатындығы туралы жарнамалық плакаттар ілінгендігін, ал электрондық төлем жүйесін енгізу туралы жарлықты тек 12 қараша күні алғандықтан, хабарландыру жұмыстары соңғы бірнеше күн көлемінде ғана жүргізілгендігін айтты.

– Қазірде қала тұрғындары тарапынан түрлі сұрақ пен арыз-шағымдар жиі түсуде. Әкімшілік тарапынан хабарландыру жұмыстары әлеуметтік желі мен ресми сайтқа орналастырылып, «Жетісу» телеарнасындағы жүгіртпелерге берілді. Бүгінгі күнде қаладағы барлық 196 автобус салондарында валидаторлар орнатылған. Сондықтан, жүргіншілер жол ақысын 9 түрлі әдіспен, яғни, көлік карталары, банк карталары, SMS-төлем, 4 мобильді қосымша, NFC смартфон және қолма-қол ақшамен төлей алады. Мектеп оқушыларына жол жүру билеттерінің берілуі яки берілмеуі қазірше белгісіз, ал көпбалалы аналар мен қарттарға жасалатын жеңілдіктер өзгеріссіз қалады, – дейді Н. Алтынбеков.

Еске сала кетсек, төлем карталарын «Қазпошта» АҚ бөлімшелерінен, сондай-ақ «Алемпэй» ЖШС кеңселерінен сатып алуға болады. Көлік картасының құны ересектерге 500 теңге, балалар үшін 400 теңге. Сондай-ақ, жол жүру ақысы ұялы байланыс операторының қызметтері немесе электрондық жол жүру картасы арқылы қолма-қол төлеу кезінде қазіргі қолданатын тарифпен 80 теңге төленсе, ал қолма-қол ақшамен төлеу кезінде тариф 120 теңге болады.

Л. КӨЛІМХАН.

Сурет ғаламтордан алынды

НЕГЕ?

САЛТ-ДӘСТҮРГЕ СЫЗАТ ТҮСТІ

«Дәстүрдің озығы бар, тозығы бар» демекші, заман ағымына қарай сан ғасырлық қазақ тарихындағы салт-дәстүрлер өзгеріске ұшырап, сарқыншағы болса да бүгінгі таңға аман-сау жетті. Қазірде атауы өзгерсе де, кейбір әдет-ғұрыптың қаймағын бұзбай сақтап отырған өңірлер де бар. Елдің кей аймағында қазақтың ежелгі салт-дәстүрлерін тастамай, күнделікті тұрмыста ұстанып жүр. Дегенмен, заман өзгеріп, қоғам дамыған сайын олардың да озығы қалып, тозығы ұмытылғанымен, түп тамырымыздан түбегейлі ажырап, көнеден келетін киелі дәстүрімізді ұмыттық деп айтуға да келмес. Бәлкім осы уақыт аралығында бір ел дәстүрінің элементтері бізге, біздің дәстүрдің кейбірі басқа бір елге енген болар, алайда ата-бабамыздан мұраға қалған ұлттық салт-сананы сол қалпында болашаққа қалдыру басты парыз екенін ұмытпаған абзал.

Қазақ – ежелден тойшыл халық. Бала дүниеге келгеннен бастап отау құрғанына дейінгі жасалатын үлкенді-кішілі қуаныштың түрі де жетерлік. Алайда, көргенін жасайтын халықпыз ғой, бүгінде осындай той-томалақтың арасында салт пен дәстүрдің бұрын мүлдем естіп те көрмеген су жаңа түрлері пайда болып, ел арасында кеңінен таралуда. Мәселен, алғашында үйлену тойында қалыңдықтың құрбыларына «гүл лақтыру»

рәсімі ерсі көрініп, талай аға буын ақылын айтып, тоқтатуға тырысқан. Алайда көре-көре көз де оған үйренді. Одан кейінгі кезекте қызын ұзатқан әкенің қоштасарда қызымен бірге ел алдына шығып вальс билеуі де оғаш көрінгені рас. Осылайша туфли ұрлау, торт асату сынды өзге ұлт тойының элементтері еніп, санамызға сіңісті болып кетті. Осыған ұқсас ата дәстүрімізге кереғар болмашы дүниелерді енгізуге әуестеніп, мән-мағынасыз тойдың да санын еселеп жібердік. Тіпті, соңғы жылдары жасалып келетін жөн-жоралғыларды қарап, ұлттық санамыздың күн санап уланып бара жатқанын аңғарасыз. Мәселен, күні кеше ғана әлеуметтік желіде таралған ақ кілемге отырғызып ұзатылған қыздың бейнежазбасы халық арасында кеңінен қызу талқыға түсті. Желі қолданушыларының басым көпшілігі мұндай салттың сан ғасырлық тарихымызда болмағанын айтып, таңданыстарын жасымарды. Тарихта «ақ киізге отырғызып, хан көтерген» дегенді естігенімізбен, қызды ұзатыпты дегенді құлақ шалмапты, тіпті көргеніміз осы ғана. Мұнымен өскелең ұрпаққа өз елінің ежелгі дәстүрін емес, қолдан жасалған жасанды жоралғыларды үйретіп, салт-дәстүрге сызат түсіргенімізді білмейміз. Неге?

Лина АЙДЫНҚЫЗЫ

БАСПАСӨЗ - 2021

«АЛАТАУ» қоғамдық-саяси газетіне
2021 жылға жазылу басталды

ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:

редакция арқылы

1 жылға – 3640 теңге.

облыстық маңызы бар қалалар үшін "Қазпошта" арқылы

1 жылға – 4470, 20 теңге.

ауыл тұрғындары үшін

1 жылға – 4700, 80 теңге.

Началась подписка на 2021 год

на общественно-политическую газету «АЛАТАУ»

ЦЕНА ПОДПИСКИ:

с редакции

1 год – 3640 тенге.

для города областного значения через "Казпочту"

1 год – 4470, 20 тенге.

для сельского населения

1 год – 4700, 80 тенге.

Индекс: 15534

ІС САПАР

БІРҚАТАР МІНДЕТ ЖҮКТЕДІ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР ВИЦЕ-МИНИСТРІ МАРАТ КҮЛДІКОВ АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНА АРНАЙЫ ЖҰМЫС САПАРЫМЕН КЕЛІП, ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙДЫҢ АЛДЫН АЛУ ЖӘНЕ ЖОО НЕГІЗІНДЕ АТҚАРЫЛЫП ЖАТҚАН ЖҰМЫС БАРЫСЫМЕН ТАНЫСТЫ. САПАР КЕЗІНДЕ ВИЦЕ-МИНИСТР ОБЛЫСТЫҚ ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР ДЕПАРТАМЕНТІНІҢ БІРҚАТАР БӨЛІМШЕЛЕРІН АРАЛАП, ТЕХНИКАЛЫҚ БАЗАМЕН ЖӘНЕ АВАРИЯЛЫҚ-ҚҰТҚАРУ ЖҰМЫСТАРЫН ЖҮРГІЗУ ДАЙЫНДЫҒЫН КӨРДІ.

Облыстық ТЖД баспасөз қызметінің берген мәліметінше, Марат Мұхаметқалиұлы Қапшағай құтқару бөлімшесіне арнайы ат басын бұрып, ондағы биылғы жергілікті бюджет есебінен сатып алынған «Славир-9У су жастықшасы бар кеме» бірегей техникасының тиімділігін атап өтті. Аталмыш техника су бетінде де, мұзда да авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге қауқарлы.

Сапар барысында ТЖ вице-министрі облыс әкімі Амандық Баталовқа департаменттің жаңа басшысы Асқар Тойшыбековті таныстырып, бейнеконференциялық байланыс арқылы

ТЖД жеке құрамына Асқар Тасболатұлының Алматы облысы ТЖД басшысы болып тағайындалғанын хабарлады. Бұған дейін Асқар Тасболатұлы Алматы облысы ТЖД басшысының орынбасары болып қызмет атқарған.

Өңір басшысымен кездесу барысында Марат Күлдіков облыс әкімдігі тарапынан ТЖМ аумақтық бөлімшелеріне қажетті барлық заманауи құрал-жабдықтарды сатып алуға, сондай-ақ Кеген ауданының Кеген ауылында және Райымбек ауданының Нарынқол ауылында 2 өрт сөндіру депосының құрылысын жүргізу бойынша көрсетілген материалдық қолдауға өз

алғысын жеткізді.

Осы орайда Марат Күлдіков ТЖД басшысына алдағы уақытта табиғи және техногендік сипаттағы түрлі ТЖ алдын алу және санын азайту бойынша бірқатар міндеттер жүктеді.

Л. АЙДЫНҚЫЗЫ.

ЖОБА

«ZHAS PROJECT»
ЖАСТАРМЕН БІРГЕ

Жұмыс істеймін дегендер үшін қоғамда барлық мүмкіндік жасалған. Сондай мүмкіндіктің бірі – «Zhas Project» жобасы. «Zhas Project» жастар корпусын дамыту жобасы Білім және ғылым министрлігі мен Дүниежүзілік банктің қолдауымен 2017 жылдан бері жүзеге асып келеді.

Жоба мақсаты – жастарды қоғамдық өмірге тарту. Конкурс жеңімпаздарының өз кәсібін бастауларына мүмкіндіктері бар. Әр жобаға миллион теңгеден қайтарымсыз қаражат және әр қатысушыға бес ай бойы 40-60 мың теңгеден шәкіртақы беріледі. Топ мүшелері бес ай ішінде идеяларын тегін түрде жүзеге асыра алады. Ал жоба аяқталған соң, дайын өнімдерді сатып, кәсіпкерлікпен айналысуларына болады.

Еліміздің екі аймағында – Алматы және Қарағанды облыстарында жоба жеңімпаздары бизнес-идеяларды қолдау үшін бір миллион теңгеге дейін грант алды. Сондай жеңімпаздардың бірі Ақсу ауданына қарасты Алтынарық ауылының тұрғындары Динара Талапқызы, Назерке Жетпісбаева, Әдемі Алмасова. Бос уақыттарында тәттілер пісіріп, түрлі тағам ойластырумен әуестенетін қыздар әлеуметтік желі арқылы аталмыш жоба туралы оқып, хоббиларын үлкен кәсіпке айналдыру туралы ойлаған. Осылайша, «Тәтті-TIME» кондитерлер мектебін ашу» жобасының нұсқасын жазып, қажетті құжаттарды толтырып, жібереді. Біраз уақыт өткеннен кейін жобаның мақұлданғаны туралы хабарлама келеді.

Қыздар бүгінгі күнде жобаны сәтті іске асыруда. Тәтті дайындап, үйренуге ынталы 50 қыз-келіншектің тізімі жасақталған. Олардың дені көп балалы, жұмыссыз үйде отырғандар, аз қамтылған отбасы мүшелері. Қазір санитарлық нормаларға сәйкес, бес адамнан топтасып, курс жұмысы жүргізілуде. Дайындалған өнімді өзара бөлісіп алады, ал бір тәтті аз қамтылған, көп балалы отбасыға қайырымдылық ретінде ұсынылады.

Осы жобаны іске асыруда жол көрсетіп, бағытбағдар берген жобаның алдыңғы қатысушысы Қуаныш Мұхаметжанов. Қыздар әлі күнге дейін осы адаммен ай сайын кездесіп, ақыл-кеңес сұрайды.

Сонымен қатар елімізде кәсіп ашамын деушілерге «Атамекен» Қазақстан Республикасының ұлттық кәсіпкерлер палатасы да қол ұшын беруге дайын. Ұлттық кәсіпкерлер палатасы отандық бизнестің ҚР Үкіметі және мемлекеттік органдармен келіссөздер жүргізу жұмыстарының қарқынын арттыру мақсатында құрылған және бүгінгі таңда қарқынды жұмыс жасап келеді.

М. АҚМАТОВА.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ

Бүгінде әлемдік тәжірибеде сыбайлас жемқорлыққа қарсы тиімді құралдардың бірі – ISO 37001:2016 «Парақорлықпен күрес менеджменті жүйесі» халықаралық стандарты. Осыған байланысты Алматы облысында сыбайлас жемқорлыққа қарсы халықаралық стандарт енгізіле бастады. Бұл жөнінде ҚР Алматы облысы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет департаменті мәлімдеді.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТ ЕНГІЗІЛДІ

Департаменттің мәліметінше, аталған стандарт ұйымдарды халықаралық деңгейде мойындатуға және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайтуға мүмкіндік береді. ISO 37001 стандартының өзі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша озық халықаралық практика негізінде әзірленіп, 2016 жылғы 15 қазанда Халықаралық стандарттау ұйымымен (ISO) жарияланған. Стандарт талаптарды белгілейді және ұйым ішінде парақорлықпен күрес жүйесін құру, енгізу, қолдау және жетілдіру жөніндегі ұсынымдарды қамтиды.

Әлемдегі ең ірі компаниялар осы стандарт бойынша халықаралық сертификаттауға ие. Мәселен, Microsoft, Walmart, Sberbank, тағы басқалары осы қатарда. Мемлекеттік сектор ұйымдары да бұл стандартты енгізуге тырысады. Мысалы, Украинаның сыбайлас жемқорлыққа қарсы Ұлттық бюросы әлемдегі алғашқы құқық қорғау органдарының бірі болып, өзінің парақорлықпен күрес жүйелерінің ISO 37001 халықаралық стандартының талаптарына толық сәйкестігін растаған. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы аталмыш стандартты енгізген кез келген ұйым «Парасатты компания» мәртебесін алады.

Қазақстан Республикасында бұл стандарт әлі кең таралмаған. Алайда ағымдағы жылдың қараша айында Алматы облысы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет департаментінің қолдауымен Алматы облысы ішкі саясат басқармасының Талдау және болжамдау орталығы Қазақстан Республикасы заңнамасының ережелері мен ISO 37001 халықаралық стандартының талаптарын басшылыққа ала отырып, парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесін енгізе бастады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты енгізу бойынша сарапшылар ретінде Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының сарапшылық қоғамдастығы тартылды. Айта кету керек, Алматы облысының Талдау және болжау орталығында озық халықаралық тәжірибені енгізу Қазақстандағы мемлекеттік ұйымдағы алғашқы тәжірибелердің бірі болмақ.

Л. КӨЛІМХАН.

БІЛІМ

КӘСІПОДАҚ – ҚАМҚОРШЫ ҰЙЫМ

«Алматы облысы білім беру мекемелер қызметкерлерінің жергілікті кәсіптік одағы» қамқорлық бірлестігінің Еңбекшіқазақ аудандық комитеті филиалының төрағасы тәжірибесі мол білікті де білімді төраға Надырбаев Серік Дүйсебайұлын аудандағы ұстаздар қауымы ерекше сыйлайды, құрметтейді. Себебі Серік мырза 4 мыңнан аса ұстазы бар облыс деңгейіндегі үлкен ауданда мектеп директоры, аудандық оқу бөлімінде алғашқы әскери дайындық, дене тәрбиесі пәнінің методисі болса, кейінгі алты жылдан аса төрағалық қызметті де абыроймен атқарып келеді.

Аудандағы барлық кәсіподақ мүшелері – ұйымға ерікті түрде кірген азамат пен азаматшалар. Өйткені кәсіподақ ұйымы ұстаздардың құқықтары мен мүдделерін қорғау барысында аянбай қызмет етеді.

Кәсіподақ тарапынан ауданымызда жарияланған төтенше жағдай режимі кезінде кәсіподақ мүшелерінің жалақысы толық көлемде сақталып, құқықтарының қорғалуы қадағаланып, қарқынды жұмыстар атқарылды. Төтенше жағдай кезінде филиал поштасы мен әлеуметтік желілер арқылы кәсіподақ мүшелеріне құқықтық кеңестер берілді. Кейбір мектепке дейінгі ұйымдарында балабақша басшылары қызметкерлерді жалақы сақтайтын ақысыз демалыстарға жіберген. Орын алған жағдай кәсіподақтың ықпал етуімен қызметкерлердің тиісті еңбекақылары төленіп, оңтайлы шешілді.

Еңбекшіқазақ аудандық кәсіподақтың төрағасы Серік

Дүйсебайұлы аудан ұстаздарын қолдау мақсатында үндеу жолдап, аудандағы коронавируспен және пневмониямен ауырған 55 білім саласының қызметкеріне 1 100 000 теңге ақшалай көмек көрсетсе, 200-ден аса ұстазға, балабақша қызметкеріне материалдық көмек көрсетті. Сонымен қатар 164 білім саласының қызметкеріне жеңілдікпен демалатын орындарға жолдама берілді. Аудандағы 127 мекемеде істейтін қызметкерлерден түскен 100-ден астам ауызша арыздар мен өтініштерге заңға сәйкес көмек көрсетілді. 20-дан аса жазбаша өтініш пен арыздар түсіп, олар дұрыс шешілді.

Барша ұстаздар қауымы атынан Серік Дүйсебайұлын алғыс айта отырып, деніне саулық, отбасына амандық, істеген игілікті жұмысына шығармашылық табыс тілеймін.

Әсет АЛЖАНБАЙ,
ардагер ұстаз.
ЕҢБЕКШІҚАЗАҚ АУДАНЫ

ЕНПФ ОТВЕЧАЕТ НА АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ

1.Здравствуйте, буквально месяц назад я стал индивидуальным предпринимателем и теперь занимаюсь продажей канцелярских товаров. Раньше я работал в большой компании и за меня производили обязательные пенсионные взносы, на данный момент из неё я уволился и занимаюсь только своим ИП. В связи с этим возникает вопрос, какую сумму я должен вносить в ЕНПФ?

Для лиц, занимающихся частной практикой, индивидуальных предпринимателей обязательные пенсионные взносы в свою пользу, подлежащие уплате в единый накопительный пенсионный фонд, устанавливаются в размере 10 процентов от получаемого дохода, но не менее 10 процентов от минимального размера заработной платы и не выше 10 процентов 50-кратного минимального размера заработной платы. Напомним, в 2020 году минимальный размер заработной платы составляет 42 500 тенге.

При этом доход определяется самостоятельно лицом, занимающимся частной практикой, а также индивидуальным предпринимателем для исчисления обязательных пенсионных взносов в единый накопительный пенсионный фонд в свою пользу. В случае временного отсутствия дохода занимающиеся частной практикой, а также индивидуальные предприниматели вправе уплачивать обязательные пенсионные взносы в единый накопительный пенсионный фонд в свою пользу из расчёта 10 процентов от минимального размера заработной платы.

Являясь индивидуальным предпринимателем, Вы стали агентом по перечислению взносов. Само перечисление обязательных пенсионных взносов производится агентом путём безналичных платежей. Адвокаты, частные судебные исполнители, частные нотариусы, профессиональные медиаторы, индивидуальные предприниматели, не имеющие счетов в банках и организациях вносят обязательные пенсионные взносы наличными деньгами в банк для их последующего перечисления в ЕНПФ. Оплата обязательных пенсионных взносов наличными деньгами либо безналичным способом через банки осуществляется в порядке, определённом Законом Республики Казахстан «О платежах и платёжных системах».

2. Добрый день! В этом году в связи с трудным финансовым положением мне пришлось обратиться в микрокредитную организацию и получить у них займ. Сейчас я не могу его выплачивать, средств хватает только на свои ежедневные нужды, и они мне угрожают обращением в суд. Подскажите пожалуйста, кто может помимо меня получить выписку из ЕНПФ и узнать о моих отчислениях? Заранее благодарю.

Тайна пенсионных накоплений, согласно ст.57 закона «О пенсионном обеспечении в Республике Казахстан», может быть раскрыта вкладчику, осуществляющему пенсионные взносы, получателю, любому третьему лицу только на основании письменного согласия вкладчика (получателя). Однако при необходимости справки об остатках и движении денег на индивидуальном пенсионном счете могут выдаваться:

1) органам дознания и предварительного следствия - по находящимся в их производстве уголовным делам;

2) судам - по находящимся в их производстве делам на основании определения суда;

3) судебным исполнителям – по находящимся в их производстве исполнительным документам на основании постановления судебного исполнителя,

санкционированного судом;

4) органам государственных доходов – по вопросам, связанным с исчислением, удержанием (начислением) обязательных пенсионных взносов, обязательных профессиональных пенсионных взносов проверяемого лица;

5) прокурору – на основании постановления о производстве проверки в пределах его компетенции по находящемуся у него на рассмотрении материалу;

Помимо них сведения могут быть предоставлены уполномоченному органу – по вопросу, возникшему в связи с заявлением вкладчика (получателя) либо в связи с осуществлением им проверки деятельности единого накопительного пенсионного фонда, добровольного накопительного пенсионного фонда; уполномоченному органу по финансовому мониторингу; представителям вкладчика (получателя) – на основании нотариально удостоверенной доверенности или решения суда; центральному исполнительному органу; аудиторским организациям, проводящим ежегодный обязательный аудит единого накопительного пенсионного фонда; ЦОНам – для оказания государственных услуг на основании заявления вкладчика (получателя).

3. Из новостей узнала, что в будущем хотят сделать совместный аннуитет для супругов, В связи с чем возникает другой вопрос, при разводе с супругом пенсионные накопления могут считаться совместно нажитым имуществом или нет?

Как известно, согласно Кодексу РК «О браке (супружестве) и семье», имущество, нажитое супругами во время брака, является их общей совместной собственностью; владение, пользование и распоряжение общим имуществом супругов осуществляются по обоюдному согласию супругов. Однако пенсионные активы относятся к разряду вещных прав. То есть вкладчик, владея пенсионными накоплениями, не может пользоваться и распоряжаться ими, равно как и его супруг(а). Эти полномочия становятся доступными вкладчику в момент их получения в силу достижения пенсионного возраста или иных оснований, предусмотренных законом. Таким образом, пенсионные накопления, находящиеся в

АО «ЕНПФ» и не полученные вкладчиком, не могут признаваться общей собственностью супругов.

4. Здравствуйте, я вижу, как сейчас во время пандемии коронавируса даже известные мировые компании терпят убытки. А насколько защищены мои пенсионные накопления? Есть ли какие-то гарантии, что завтра я не потеряю свои сбережения?

Поводов для волнения нет, ведь казахстанская накопительная система отличается тем, что у нас действует уникальная система государственной гарантии сохранности пенсионных накоплений. Гарантия сохранности пенсионных активов также обеспечивается посредством того, что все накопления аккумулированы в ЕНПФ, акционером которого является Правительство Республики Казахстан, а доверительным управляющим Национальный Банк Республики Казахстан.

Кроме того, в соответствии со статьей 5 Закона Республики Казахстан «О пенсионном обеспечении в Республике Казахстан», государство гарантирует получателям сохранность обязательных пенсионных взносов и обязательных профессиональных пенсионных взносов в ЕНПФ в размере фактически внесенных взносов с учетом уровня инфляции на момент получения права на пенсионные выплаты. Расчет и выплату разницы между суммой фактически внесенных обязательных пенсионных взносов, обязательных профессиональных пенсионных взносов с учетом уровня инфляции и суммой пенсионных накоплений осуществляет НАО «Государственная корпорация «Правительство для граждан» (Государственная корпорация). Иными словами, Государственная корпорация производит расчет суммы всех перечисленных взносов с уровнем инфляции за весь период нахождения в накопительной пенсионной системе и сравнивает с пенсионными накоплениями на индивидуальном пенсионном счете вкладчика. Информацию о сумме остатка пенсионных накоплений на установленную дату предоставляет ЕНПФ. Если остаток пенсионных накоплений ниже рассчитанной суммы взносов с учетом уровня инфляции, то государство эту разницу возмещает. Это говорит о том, что

накопления вкладчиков надежно защищены и это не зависит от того, как будут развиваться события на финансовых рынках и складываться ситуация с инвестиционным доходом.

5. Недавно прочитал, что помимо обязательных взносов в ЕНПФ имеются и добровольные пенсионные взносы. В чём их преимущество?

Добровольные пенсионные взносы (ДПВ) – это деньги, которые вкладчик вносит по своей инициативе в ЕНПФ либо в свою пользу, либо на счёт иного получателя пенсионных выплат. ДПВ могут осуществляться как физические, так и юридические лица. Заключение договора о ДПВ могут даже и несовершеннолетние. Но в этом случае законный представитель должен предоставить необходимый пакет документов.

Одно из преимуществ ДПВ – это то, что вкладчик может самостоятельно определять их размер и периодичность. Добровольные пенсионные взносы при перечислении в свою пользу освобождаются от налогообложения. Кроме того, на ваши накопления, как и на обязательные пенсионные взносы начисляется инвестиционный доход, который позволяет приумножать ваши активы. Приятным бонусом станет тот факт, что получать выплаты за счет добровольных пенсионных взносов можно уже начиная с 50 лет.

Открыть счет по ДПВ в свою пользу можно на сайте enpf.kz в разделе «Электронные сервисы» при помощи электронной цифровой подписи (ЭЦП). Либо посетить офис ЕНПФ с удостоверением личности. Оплачивать ДПВ можно через банки второго уровня. Кстати, некоторые из них предоставляют услугу по оплате ДПВ через мобильное приложение или терминалы.

Если вкладчик заключает договор о ДПВ в свою пользу, то достаточно только его удостоверения личности. Если же в пользу третьего лица, то потребуются документы, удостоверяющие личность обоих. Юридические лица предоставляют пакет документов, который представлен на сайте enpf.kz.

Отметим, что на 1 октября 2020 года в ЕНПФ открыто более 56,5 тысяч индивидуальных пенсионных счетов по ДПВ. На них накоплено более 2,14 млрд тенге.

ИНДЕТ

Ауырып ем іздемей, алдын алайық!

Жыл басынан бері халықтың қорқынышына айналған коронавирус талайдың тағдырын жалмап, көңілге мұң, жүрекке қаяу түсірді. Біреуі қолдан жасалған вирус, саясат үшін десе, енді бірі жақынынан айырылып, барынша сақтық шараларын ұстанды. Елдегі қиын кезеңге қарамай түрлі жағдайлар орын алды, алаяқтар мен жемқорлар ұсталды, заң бұзушылар айыппұл арқалады, ел іші абыр сабыр болды.

Карантин кезінде барлығы онлайн форматқа ауысып, тіпті мектептер мен балабақшалар да өз жұмысын онлайн түрде жүргізді. Бұл да өз кезегінде халыққа қиындықтар туғызды. Дүкен сөрелерінде телефон, ноутбук дегендер азайды, ал жұмыссыз қалған халықтың баласына керекті техниканы сатып алу, қалтасына ауыр тиді. Бір үйде екі-үш бала болса тіптен қиын.

«Екінші толқын болады, алда қиын кезең күтіп тұр» деп айта, айта халықтың еті үйреніп кеткендей. Көшеде, қоғамдық көліктерде, сауда үйлерінде бетперде тағуды қойды. Арақашықтық сақтау мүлде ұмытылды. Енді міне салдарынан вирус жұқтырғандар саны артуда. Қазір Республика бойынша коронавирус инфекциясын жұқтырғандар саны 128 мыңға таяп қалды. Соңғы тәулікте осы індетпен 720 жағдай тіркелген. 115 мыңға жуық науқас жазылып шықса, 2 мыңға жуық науқас өмірден өтті.

Қазақстанда 5 облыс қызыл аймақта тұр. Олардың қатарында Шығыс Қазақстан, Павлодар, Қостанай, Солтүстік-Қазақстан және Ақмола облыстары бар. Батыс Қазақстан облысы мен Нұр-Сұлтан қаласы әзірше сары аймақта.

Коронавирус инфекциясын жұқтырғандардың 50 пайызы Шығыс Қазақстан облысында анықталған. Барлық сақтық шараларын сақтап, алдын алу жұмыстары жүргізілгенімен ауруды жұқтырғандар саны бойынша облыс әлі де қызыл аймақта орналасқан. Дегенмен, жаңа қаулыда карантиндік шараларға біршама жеңілдетулер жасалған.

Мысалы, демалыс күні ашық базарлар жұмыс істей алады. Бірақ, жағдай тұрақталмаған Риддер қаласы мен Алтай ауданында шектеулер әлі күшінде. Облыс бойынша карантин 8 желтоқсанға дейін жалғасады. Сонымен қатар облыстағы Шемонаиха ауданында бес мектеп карантинге жабылған. Оқу орнында оқушылар мен ұстаздардан COVID-19 анықталған. Қазір екі оқушы жазылып, тағы үш оқушы мен екі мұғалім емін жалғастыруда. Вирус анықталған бес мектеп қашықтықтан оқытуға ауысқан.

Павлодар облысында бір тәулікте коронавирус инфекциясы 112 адамнан анықталған. Облыста эпидемиологиялық жағдайдың нашарлауына байланысты Павлодар, Екібастұз, Ақсу қалаларында, Аққулы, Шарбақты аудандарына блок бекеттер қойылған.

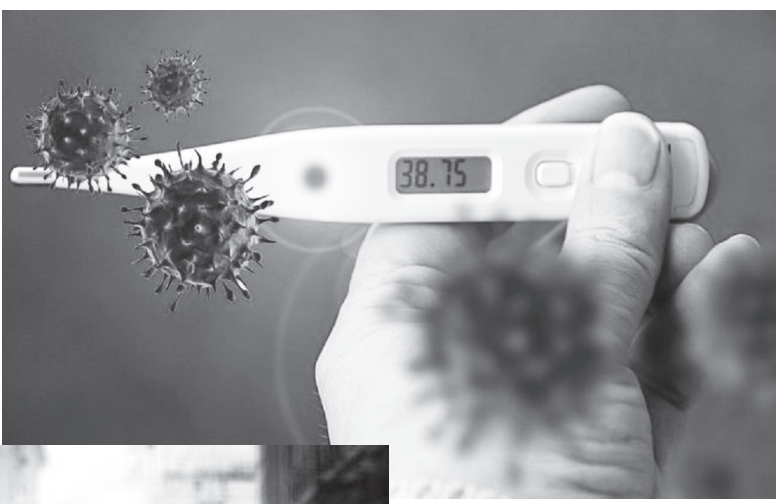
Қостанай облысында 9 қарашадан бастап екі апталық қатаң карантин жарияланған еді. 1 қараша облыс бойынша бір тәулікте 13 жағдай тіркелсе, 20 қараша 72 жағдай тіркелген. Өсім өте көп болуына байланысты карантин уақыты 30 қарашаға дейін ұзартылған.

Теміржол тасымалы уақытын қысқартқан Солтүстік-Қазақстан облысында да жағдай күрделі. Облыста блок бекеттер қойылып, сақтық шаралары қатаң сақталуда.

Ақмола облысы да індетке бей-жай қарамай, діни нысандардың, театрлардың, кинотеатрлардың және мәдениет нысандарының жұмысын тоқтатты. Соңғы тәулікте облыс бойынша 61 жағдай тіркелген. Батыс Қазақстан облысында екі аптаға

созылған локдаун аяқталды, енді демалыс күндері сауда үйлері жұмыс жасап, қоғамдық көліктер жұмысын жалғастырады. Десе де облыстағы жағдай әлі де қиын. Ай басынан бері індет жұқтырғандар саны 800-ге жетсе, бір тәулікте 33 жағдай тіркелген. Соңғы аптада ауру жұқтырғандар саны 17 пайызға өскен.

Алматы облысында да індет жұқтырғандар саны ар-

туда. Осыған байланысты 22 қараша күні Алматы облысының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің жаңа қаулысы күшіне енді. Бұл туралы «JETISŪ MEDIA» ақпараттық алаңында болған баспасөз-мәслихатында Алматы облысының санитарлық-эпидемиологиялық бақылау департаменті басшысының орынбасары Асхат Сәкенұлы толық мағлұмат берді.

Алматы облысының бас санитар дәрігері Ерғали Сыдымановтың 28 қараша енгізілген қаулысына сәйкес облыста карантиндік шаралар күшейтілген болатын. Қоғамдық көліктердің уақыты шектеліп, қоғамдық тамақтану орындары жабылған. Алайда, қаулы қайта қаралып, біраз өзгеріс енгізілді.

– Алматы облысы Бас санитар дәрігерінің №32 қаулысы күшіне енді. Бұл қаулының алдыңғысынан ерекшеліктері ойын мекемелері, казино, ұтыс және құмар ойындары болатын мекемелердің жұмысы

тоқтатылды. Қоғамдық көліктің жүру уақыты кешкі 23:00-ге дейін ұзартылды, қоғамдық тамақтану орындарына жұмыс күндері таңғы сағат 7-ден түнгі сағат 00:00-ге дейін жұмыс істеуге рұқсат берілді. Сонымен қатар СПА орталықтары, моншалар таңғы сағат 8-ден кешкі сағат 22:00-ге дейін жұмыс істейді. Сенбі жексенбі күндері жұмыс жасамайды. Ал, басқа жағдайлар өзгеріссіз қалды,– деді А. Чарапиев.

Сақтық шаралары сақталғанымен облыс бойынша коронавирус жұқтырғандар күн санап өсуде. Соңғы үш аптамен салыстырғанда қазіргі жағдайда індет жұқтырғандар саны 12 адамға артық екенін де тілге тиек етті.

– Қазір облыс бойынша 5574 адам коронавирус жұқпасымен тіркелген. Оның ішінде 4932 науқас емделіп шықты. Соңғы тәулікте 22 жағдай тіркелді. Талдықорған қаласында 4, Қарасай ауданында - 1,Талғар

ауданында - 3, Іле ауданында - 9, Ескелді ауданында - 2, Қапшағай қаласында - 1, Еңбекшіқазақ ауданында - 1, және Көксу ауданында - 1. Оның 6-сы симптомды, 16-сы симптомсыз. Олармен қарым-қатынаста болған 57 адам тексеруден өтті, нәтижесі теріс. Қазір науқастардың жағдайы жақсы. Алакөл ауданында Талдықорған-Өскемен тас жолында, Шығыс Қазақстан облысы шекарасында блокбекет орналасқан. Ол жерде полиция және медицина қызметкерлері, әкімдік қызметі бар. Біз күн сайын Шығыс Қазақстан облысының қызметкерлерімен байланыстамыз. Олардың жарлығына сәйкес облыс арасындағы қоғамдық көліктердің қатынауына тыйым салынған,– дейді А. Сәкенұлы.

Коронавирус алғаш елге келгенде дәрігерлер де, жұмыссыз қалған халық та не істерін білмей, дағдарып қалды. Ал бүгінде індеттің екінші толқыны жеңіл өтуі үшін мемлекет тарапынан көп қаржы бөлініп, барынша алдын алу шаралары жүргізілуде. Карантиндік шаралар да өз кезегінде пайдасын тигізетіні сөзсіз. Сондықтан халық сақтық шараларын сақтап, бетперде киіп, адам көп жиналатын жерге бармаса, індет қиындық туғызбайды деп сенеміз.

Мадина МҰРАТБЕКҚЫЗЫ

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

Елімізге есімі кеңінен танымал шаруашылықты ұтымды ұйымдастырушы ретінде көзге түсіп жүрген Алматы облыстық маслихатының депутаты Виктор Петрович Хильниченко басқаратын Ескелді ауданындағы «Хильниченко» шаруа қожалығы жылма жыл табыстың тай қазанын тасытып келе жатқаны баршаға аян.

ӘР ГЕКТАРДАН –738 ЦЕНТНЕР

Міне, сол дәстүрді жалғастырған шаруашылық ұжымы биыл да қант қызылшасын жинау маусымын 26 жұмыс күні ішінде ұйымшылдықпен аяқтап, 340 гектар қызылша алқабының әр гектарынан 738 центнерден балтамыр жинауды қамтамасыз етті. Сөйтіп, қабылдау орынына 250 мыңнан астам тәтті түбір өткізілді. Ал, шаруашылықтың №5 бригада ұжымы гектар түсімділігін 800 центнерден айналдырды. Салыстырмалы түрде айтатын болсақ, өткен жылы шаруашылық қызылшашылары әр гектардан 660 центнерден өнім жинаған болатын.

Ш. ХАМИТОВ.
Сурет ғаламтордан алынды

МӘСЕЛЕ

Редакциямызға арнайы келген Талдықорған іргесіндегі Еркін ауылының ақсақалдар кеңесінің төрағасы Тортай Ізбасқанов: «Еркін ауылдық округіне қарасты Көктал ауылына Есберлі батыр аты берілсе» деген көкталдықтардың ұсынысын айтты.

Оның сөзінше бұл ұсынысты осыдан біраз күн бұрын ауылдық мешіт жанынан 320 адамға арналған қатымхананың ашылуы және «Қадырғали би Қосымұлы Жалаири» халықаралық қоғамдық қоры жанындағы редакциялық алқа ұсынған «Батыр бабалар ізімен» атты тарихи-танымдық жинақтың тұсаукесері кезінде ауыл ақсақалдары айтып, көтерген екен.

Тәуелсіз еліміздің қол жеткізген жетістіктерінің бірі – өз құндылықтарымызды дәріптеп, ел үшін туған жандардың есімдерін жадыларда жаңғырту емес пе. Бұл тұста жер-су, ауыл-аймақ, көше атауларын өзгерту жұмысының маңызы зор. Осы орайдағы ауылдың аты батыр атымен аталса деген ұсынысты айта келген Тортай ақсақал өз ойын ортаға салды.

«Елбасы Н. Назарбаев бір сөзінде: «Тарихын білмеген ұлттың болашағы да мүшкіл болуы мүмкін. Мысалы, керемет үлкен еменнің тамыры терең болмаса, ол дауылға шыдап тұра алмайды. Сондықтан тарихымызды білу үшін көп нәрсе жасаудамыз», – деді. Расында тарихын білмеген ұлттың болашағы бұлыңғыр екені белгілі. Еліміз егемендік алған тұстан бері өткен тарихымызды жаңғыртуда талай іс атқарылуда. Ел үшін күрескен тұлғалар мен батыр бабалар есімдерін ұрпақтары ұлықтауда. Біздің жетісу аймағында да бабалар жолын жаңғыртуда талай игілікті істер жасалып келеді. Соның бірі ретінде жуырда ғана облыс әкімі Амандық Баталовтың қолдауымен жарық көрген «Қадырғали би Қосымұлы Жалаири» халықаралық қоғамдық қоры жанындағы редакциялық алқа ұсынған

«Батыр бабалар ізімен» атты тарихи-танымдық жинақтың тұсауы кесілді. Жазушы-баспагер Ырым Кененбайдың құрастыруымен шыққан «Батыр бабалар ізімен» тарихи – танымдық жинағында Есберлі батыр туралы кең көлемде айтылады. Өз заманында ол кісіні «Ел қорғаны Есберлі» деп атапты. Әлі күнге дейін ұрпақтары есімін ұлықтап келеді.

Бала кезімізде Қабжан ақсақалдың үйіне көп жиналатынбыз. Кәдімгі Қабжан Батыров деген шежіре-қария болды. Өңірдің тарихын ол кісіден артық ешкім жақсы білмейтін-ді. Сол атамыз Есберлі батыр туралы әңгіме, дастандарды көп айтатын. Әттең, жас болдық, кезінде жазып ала алмадық, бүгінде соған қатты өкінемін...

Шыны керек, елім, жерім деп жан аямай күрескен осындай батырлар болмаса, қазіргі жағдайымыз қандай болатынын елестетудің өзі қорқынышты. Сондықтан баба есімін ұлықтап, ұмытпай, ел тыныштығы жолында жасаған ісін ұрпаққа жеткізу біздің міндетіміз деп есептеймін. Аталарымыз «Тарихты мылтықпен атсаң, болашақ сені зеңбірекпен атады» деген ғой. Ендеше, тарихымызды дәріптеп, ұлтымыздың мәңгі сақталуы үшін Көктал ауылына батыр баба есімі берілсе, бұл өткенімізді ұлықтап, болашағымызды жаңғырта түсудегі жарқын істердің бірі болар еді деп есептеймін», – дейді Тортай ақсақал.

Ал «Батыр бабалар ізімен» жинағындағы «Ел қорғаны болған – Есберлі» жазбасында жазушы Ырым Кененбай былай дейді.

«Есберлі бабамыз қаптағай денелі,

ірі адам болыпты. «Уә, жаратқан ием, ұрпағыма, еліме, Ес бере көр» – деп бабалары да атын тегін қоймаса керек. Өсе келе сан түрлі жауынгерлік айла-тәсілдерді меңгерген нағыз жаужүрек батыр атаныпты. Қоластына арнайы дайындықтан өткен сайыпқыран сарбаздарын жинап, осы өңірді мекен етіп, осы жерге қоныс тепкен. Елін, жерін қорғап қырық жыл бойы аттан түспеген.

– Есберлінің ақ шағаладай ауылы мен мұңдалап жаудың алыстан зәресін алады екен. Ал сайыпқыран серіктері атойлап атқа қонғанда қандай жау болмасын жер жастанып, қалғандары тырақайлап қашыпты» – деп әңгімелейтін көнекөз ауыл қариялары Иманғазы мен Қабжан ақсақалдар. Бабамыз ел басқарудың да кемеңгер тұлғасы болса керек. Өзі осы жау өтінде отырса, төрт ұлы Байназар, Бабаназар, Ерназар, Есназарды Көктал өзенін бойлай төрт жерге отырғызып, сол өңірді иеленіп, шаруашылыққа да бейім болуға баулыпты. Малшылары қыс қыстауы Молалы, Балқашқа қарай көшіп, көктем шыға жаз жайлаулары Дегерес, Ақтасты, Шұңқырса, Мыңбұлақ, Төлектінің төріне дейін жетеді екен. Ал негізінен көктем-күзде Есберлі ұрпағы Атшабар, Шеңгел сай, Шүмек сай, Алмалы, Қызыжиде, Дауылбай, Жартасты, Сарыбұлақ, Көк өзен, Батпақтыны мекендепті.

«Есберлі бабамыз туралы аңыз-әңгімелер көп. Ол кісінің ержүрек батырлығы, жекпе-жек шайқастары туралы таңнан таңға дейін айтылатын қиссалардың көбі есімде қалмапты. Тек мына бір жолдарды айтып берейін», – деп

әңгімесін аяқтайтын Иманғазы қария.

«Аққан жұлдыз ізі мәңгі сөнбейтін, Аты қалды ерлік ісі өлмейтін Асыл арман жетелеген Есберлі, Аттан түспей қорғағаны – ел шеті. Батыр баба – 40 жыл ат үстінде, Бастаған қол, ерлігі ел есінде! Бағасы бар жыр-дастанда Есберлі, Басты тұлға Көктал туған жерінде!...»

Қариялардың тағы бір әңгімесінде бауырлары Қожаназар мен Артық малмен, жермен өздері айналысып, оның қолын босатып, таза ел мүддесінде жүруіне мүмкіндік жасапты. Жоңғарлар алғаш Жетісу жеріне солтүстіктен кіре бастаған тұста қасқая қарсы тұрған жаужүрек тұлға болса керек. Қалмақтар арасында: «Жетісуға кі-ре бергендердіңде жолбарыс қазақ баты-рынан сақтаныңдар, болмаса тау асып айналып өтіңдер» – деген сөздері қалыпты. Ал ол кезде жоңғарлардың қазақ жерінен біржола қуып шыққан Қаракерей Қабанбай, Қанжығалы Бөгенбайлардың бала кезі немесе әлі өмірге келмеген тұсы».

Алаш қайраткері Әлихан Бөкейхан: «Өзінің тарихын ұмытқан ел – не істеп не қойғандығын білмейді» депті. Қайраткер айтқандай, тарих дейтін: бұрынғы өткен заманның жайынан сөйлеп тұратұғын, бұрынғы өткен кісілердің ісінен хабар беретұғын бір ілім. Ендеше, өткенімізді ұмытпай, тарихымызды қайта жаңғыруда Есберлі батыр есімі ауыл атына берілсе деген көкталдықтардың ұсынысы облыс, қала басшылары назарына ілігіп, ел сөзіне құлақ түрілер деп сенейік.

С. ҚАСЫМБЕКҚЫЗЫ.

ӘЛЕУМЕТ

ҚОҒАМДАҒЫ АДАМДАРДЫҢ САН ҚИЛЫ ТАҒДЫРЫ, ОҚЫС ЖАҒДАЙҒА ДУШАР БОЛҒАН ЖАНДАРДЫҢ ӨМІРІ ЖАЙЫНДАҒЫ ТАҚЫРЫПТЫ ҚАУЗАУ ӘР ЖУРНАЛИСТІҢ ҚАЛАМЫНАН ҚАШПАҒАН БОЛАР. ӨМІРДЕ ҚАНША АДАМ БОЛСА, СОНША ПРОБЛЕМА БАР. СОЛАРДЫҢ ІШІНДЕ БАСТЫ ҚИЫНДЫҚ – ЖАЛҒЫЗДЫҚ.

Әсіресе қарияларымыз қартайған шағында туған-туысы болмай немесе түрлі себептермен оңаша тұруға мәжбүр болып жатады. Жас кезінде білінбегенімен, егде тартқан шақта жүріп-тұруының өзі мұң болып, өзге адамның көмегіне жүгінетіндер баршылық. Оларға мемлекет есебінен арнайы әлеуметтік қызметтер көрсетіледі. Әлеуметтік қызмет – мемлекеттік міндеттердің ең маңыздысын жүзеге асырады, оның қызметкерлерінің мойнына қиын жағдайға тап болған азаматтарға қамқорлық жасау жүктеледі. Міне, осындай көмекке мұқтаж жандармен тікелей байланыс жасайтын әлеуметтік қызметкерлердің жұмысы қиын да күрделі.

Бүгінгі таңда Талдықорған қаласы бойынша әлеуметтік қызметке мұқтаж 300-ден аса адам бар. Оның 235-і жалғызбасты қарт және мүгедектер болса, 92 мүгедек бала бар. Оларға 60-қа жуық әлеуметтік қызметкер қарайды.

«Талдықорған қаласының жұмыспен қамту, әлеуметтік бағдарламалар және азаматтық хал актілерін тіркеу бөлімі» мемлекеттік мекемесінің жалғызбасты қарттар мен мүгедектерге үйде арнаулы әлеуметтік қызмет көрсету бөлімшесінің бөлімше меңгерушісі Жұлдыз Мұхамеджанованың айтуынша, 60-қа жуық әлеуметтік қызметкер үйде әлеуметтік қызметтің 8 түрін көрсетеді. Атап айтсақ, әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-медициналық, әлеуметтік-пси-хологиялық,

ҚАРТТАРҒА ҚАМҚОР БОЛАЙЫҚ

әлеуметтік-педагогикалық, әлеуметтік-экономикалық, әлеуметтік-құ-қықтық, әлеуметтік-мәдени, әлеуметтік-еңбек. Ал

әр әлеуметтік қызметкер 4-6 мүгедек балаға, 6-8 қарт пен мүгедектерге кесте бойынша жұмыс жүргізеді.

Барлық мүгедек-балаларға арнаулы әлеуметтік қызмет жеке оңалту бағдарламасы бойынша көрсетіледі екен.

«Бөлімшенің негізгі мақсаты – қызмет алушылардың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, олардың жеке даму деңгейін арттыруға, әлеуметтендіруге және кіріктіруге бағдарланған арнаулы әлеуметтік қызмет көрсету, көрсетілетін арнаулы әлеуметтік қызметтің сапасын және тиімділігін арттыру болып табылады.

Аптаның әр сәрсенбісінде әлеуметтік қызметкерлермен әр тақырыпта әдістемелік жұмыстар жүргізіледі.

Бөлімше қызметкерлері сапалы қызмет көрсету үшін оңалту іс шараларын жүргізуге қажетті диагностикалық және

дидактикалық, дамытушы құралдармен, әдістемелік әдебиетпен және техника мен жабдықталған. Қызметкерлермен методикалық жұмыстар жүргізіліп, практикалық сабақтар өткізіледі. Сонымен қатар, жүргізілген іс-шараларды тоқсан сайын үйде қызмет көрсету бөлімшесінің кеңесшілері жеке жоспардың орындалуы (мониторингі) туралы әр балаға жеке-жеке электрондық картотека жасалады. Жыл басынан «Талдықорған қаласының жұмыспен қамту, әлеуметтік бағдарламалар және азаматтық хал актілерін тіркеу бөлімі» мемлекеттік мекемесі 46 қарт пен мүгедектің құжаттары стационарлық үлгідегі арнаулы әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарына рәсімделіп, жіберілді», – дейді Жұлдыз Мұхамеджанова.

Оның сөзінше, әлеуметтік қызметкер жұмысшы ғана емес, сол үйдің жақын туысындай болуы тиіс. Ең бірінші болуы қажет нәрсе, ол – сенім.

Р.С. Өзгеге көмек көрсетіп, қолұшын созу әркімнің қолынан келе бермейтін ерлік десек қателеспейміз. Ал, жалғызбасты қарттарды қадірлеу – парызымыз. Оларды бағып-қағатын жандардың жағдайы да жақсы болуы тиіс. Әлеуметтік қызметкерлердің қызметі қиындығы жағынан дәрігерлермен бірдей десек те болар. Ендеше, қарияларға қызмет қылуда өз ісінің кадры болғандарды қадірлеу де қоғамның парызы екенін естен шығармайықшы.

С. ӘЙТЕНОВА.

Дүйсенбі - Понедельник, 30 қараша

ҚАЗАҚСТАН

06.05«Masele»
06.40 М/ф «Шрек-2».
08.00 «Tansholpan»
10.00, 18.00 «Келін әні»
12.00«Қызық екен...»
13.00«Теледәрігер »
14.00 «Апта»
15.00«Шабдалы 18»
16.00«Атамекен»
16.30«Тұлға»
17.00, 20.00, 01.30 AQPAPAT
20.35 «Ashyq alan»
21.30 «Шабдалы 18»
22.30 Т/х «Фатмагүл»
01.30«Уақыт үндестігі ролигі туралы»
02.40 «Ashyq alan»
03.35«Теледәрігер »

ХАБАР

06.00 «Қызық times»
07.10 «Буба»
07.35«Елбасы жолы.Отты өзен»
09.15,17.00 «Qalamaimyn»
10.20,23.30Т/с
«Тракторшының махаббаты »
12.00 Жаңалықтар. Новости
12.30 «COVID-19.
Халықаралық сарапшылар Алмаз Шарманмен»
13.10 Т/с «Чужое гнездо»
15.00 «Бүгін» Тікелей эфир
16.00 Т/х «Бәсеке»
18.10 «Елбасы жолы. Теміртау»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Бросить вызов судьбе».
21.00 Итоги дня
21.40 Ток-шоу «Хабарлас»
01.50 «Әсем әуен»

АСТАНА

06.00 «Сакральный Казах-стан»
06.30,08.00«100 новых лиц»
07.00 ,16.00«Год волонте-ров»
08.30М/ф «Маша и медведь»
09.50, 22.00 Т/х «Кекеш келін»
11.20, 21.00 Т/с «Сүлеймен сұлтан»
12.30,23.10 Т/х «Ұлы әмірші куаң Ге То»
14.00 «Специальный репор-таж»
14.15 Д/Ф«Тәуелсіздік дәуірі»
14.45 Т/с «Ментовские войны»
16.00 «Келіндер»
18.00 Т/Х «Белгісіз жан»
20.00,02.00 ASTANA TIMES
00.40 Т/с «Қош келдіңіз»
02.50 «Біреудің есебінен» деректі драма
03.35 «KazNet»
04.30 «Отбасы»
05.00 «Латын әліпбиі»
05.40 «Туған жер»

ЕВРАЗИЯ

06.00 Т/х «Когда зовет сердце»
07.00 «Той заказ»
07.30 «BastyBagdarlama»
08.00 «Доброе утро»
11.00 «Жить здорово!»
12.00 «Qoslike»
15.40«На самом деле»
16.40«Пусть говорят»
18.00 «Басты жаңалықтар»
18.45 «Пендеміз ғой»
20.00 «ГЛАВНЫЕ НОВО-СТИ»
20.50 Т/с«Лихач»
22.00 «П@УТИНА»
22.50 Т/с «Лихач»
00.35«Хиромант.Линии судеб»

Сейсенбі - Вторник, 1 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05 AQPAPAT
07.10 «Елбасы шарапаты» Д/ф
07.35 М/ф «Қажымұқан»
08.00 «ТАҢШОЛПАН»
10.00, 18.00 «Келін әні»
12.00 «Балалық шағымның аспаны»
14.20 «Рахмет саған, көркем ел!» мерекелік концерт
16.00 «Елдіктің бастауы» Д/ф
16.30 «Nur Tileу» сұхбат
17.00, 01.35 «Елабсы жолы»
17.15 «Әзіл әлемі» концерт
20.00, 01.00 «Түркістан: көне мен келешек көпірі» Д/ф
20.40 «Тәуелсіздік тәуекелдері»
21.10 «Елін сүйген, елі сүйген Елбасы»
22.30 Т/х «Фатмагүл»
23.30 «Елбасы жолы: от-өзен»
01.50 Футбол. Ұлттар лигасы Атлетико Мадрид-Бавария

ХАБАР

06.00 «Қызық таймс»
07.30 «Киелі Қазығұрт», «Отырарды қорғау»
08.20 Кино «Елбасы жол. Теміртау»
10.00 «Елін сүйген, елі сүйген Елбасы» концерт
11.00 «Көшпенділер»
13.00 Х/ф «Весна на Зареч-ной улице»
15.00 Мәдениет министрлігінің концерті
16.15 «Судьба человека судьба страны» Д/ф
17.15 Тұңғыш Президент күніне арналған мерекелік концерт
19.00 Д/ф «Говорит Назар-баев»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Бросить вызов судь-бе» Д/ф
21.00 Итоги дня
21.40 Д/ф «Штрихи к пор-трету»
22.10 Т/с «Противостояние»
00.00 Т/х «Тракторшының махаббаты»
01.50 «Әсем әуен»

АСТАНА

06.00 «Сакральный Казах-стан»
06.30, 08.00 «100 новых лиц»
07.00, 14.45 «Год волонте-ров»
08.30 М/ф «Маша и медведь»
09.50, 22.00 Т/х «Кекеш келін»
11.20, 21.00 Т/с «Сүлеймен сұлтан»
12.30, 23.10 Т/х «Ұлы әмірші Куаң Ге То»
14.00 Специальный репортаж
14.15 Д/ф «Тәуелсіздік дәуірі»
18.00 Т/х «Белгісіз жан»
20.00 Арнайы репортаж
20.15 «Алдараспан»
20.55 Loto 5/36. Прямой эфир
00.40 Қош келдіңіз
02.00 Үздік өзілдер
02.50 «Біреудің есебінен» деректі драма
03.35 «KazNet»
04.40 «Отбасы»
05.40 «Туған жер»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Тамаша сити»
06.45, 04.05 «Той заказ»
07.10 «Басты жаңалықтар»
07.40 «Ұшқалақ»
08.45 «Апаттан биік ауызбіршілік»
09.00 «Нурсултан. Большая игра президента»
09.50 Фильм «Не ждали»
12.00 «Qoslike»
15.40 «Три аккорда. Новый сезон. финал»

18.00, 02.10 «Биле» концерт Али Окапова
20.15 «Невский тень архитек-тора»
22.00, 02.10 «П@УТИНА»
00.35 Ночной кинотеатр. «Хи-романт. Линии судеб»

КТК

07.05, 04.40 «Рухы биік қазағым»
09.20 «Лидеры о лидере»
10.00, 01.20 «Семьянин»
11.40 «О чем не расскажет река»
15.45 «Так сложились звез-ды»
18.10, 02.30 Т/х «Кектен туған махаббат»
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 «Назарбаев Кз»
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40 «Шеф» кино
03.50-04.50 «ҚАРА ТЕҢІЗ»

ЖЕТИСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Д/ф «Елбасының жанында»
10.35 «Әсем әуен»
11.00 Д/ф «Назарбаевпен басты мәселе туралы»
12.00 «Ән тыңдайық»
13.00 Д/ф «Незнакомый На-зарбаев»
15.00 «Әнмен атқан тандар-ай» концерті
16.00 Д/ф «Елбасы түлеткен Талдықорған»
16.15 К/ф «О, Ләйлә»
18.15 «Әсем әуен»
18.35 Д/ф «Көшбасшы рөлі»
19.10 «Әсем әуен»
19.20 «Саулықтың сыры»
19.30 Д/ф «Көшбасшының жасампаз қуаттары»
20.00 Д/ф «Сила лидера»
20.30 Д/ф «Фактор лидер-ства»
21.10 Д/ф «Елбасы түлеткен Талдықорған»
21.30 «Әсем әуен»
22.00 Телесериал «Бәрі де анам жайлы» (50-серия)
22.35 «Онлайн сұхбат»
23.15 Новости
23.40 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 Ризамын
06.20, 02.30 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
06.50 Информбюро (повтор)
07.50 «Whats up?»
08.30 Х/ф «Вертикальный предел»
11.30 Х/ф «Невероятный Блинки Билл»
13.40 Х/ф «Лохматый папа»
16.00 Х/ф «Питер Пэн»
18.40 Х/ф «Мой домашний динозавр»
21.00 Х/ф «Девдас»
04.00 Ризамын
05.00 Әзіл студио

7 КАНАЛ

06.00 «Гу гу гәп»
06.45 Т/х «Әкесінің баласы»
07.20 «Айна-online»
09.00 «Чародей равновесия»
10.25, 01.15 Х/ф «Аташка на хайпе»
12.10 «Q-елі»
13.00, 03.00 «Жүрегімнің ішіндегі жүрегім» концерт
15.10 «Семь опор Независи-мости» Д/ф
15.40 Х/ф «Ва-банк»
17.40 Х/ф «Геракл»
19.50 Х/ф«Сұлу қыз бен құбыжық»
22.00, 05.20 «Япыр-ай»
23.00 «Каникулы оффлайн-2»

Сәрсенбі - Среда, 2 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Азамат» Деректі фильм
06.30 «Ауылдастар»
07.05 «Питер Пэн». Мульт-хикая
08.00 «Tansholpan» Тікелей эфир
10.00, 18.00 «Келін Әні»
12.00 «Түркістан: көне мен келешек көпірі»
12.40 «Елдіктің бастауы»
13.00 «ТЕЛЕДӘРІГЕР». Тікелей эфир
14.00 «Жарқын жүздесу». Ток-шоу
15.10, 21.30 Т/х «ШАБДАЛЫ 18».
16.00 «Жан жылуы»
16.30 «ТӘУЕСІЗДІК ТАР-ЛАНДАРЫ»
17.00, 20.00 AQPAPAT
17.15 «Қызық екен»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Фатмагүл».
00.00 «Қымбат жандар»
00.55 «Ashyq alan»
01.50 ФУТБОЛ. УЕФА ЧЕМ-ПИОНДАР ЛИГАСЫ. Тікелей эфир

ХАБАР

06.00 «Қызық times»
07.10 М/с «Буба»
07.25 Кино. «ЕЛБАСЫ ЖОЛЫ. ТЫҒЫРЫҚТАН ЖОЛ ТАЛҚАН»
09.15, 17.00 Тұсаукесер! «Qalamaimyn»
10.20, 23.20 Т/с «Тракторшының махабба-ты»
12.00 Жаңалықтар. Новости
12.30 «COVID-19.
Халықаралық сарапшылар Алмаз Шарманмен»
13.10 Т/с «Фамильные цен-ности»
14.00 Т/с «Дети сестер»
15.00 Тұсаукесер! «Бүгін». Тікелей эфир
16.00 Т/х «Бәсеке»
18.10 Кино. «ЕЛБАСЫ ЖОЛЫ. АСТАНА»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 Цикл документальных фильмов «Бросить вызов судьбе»
21.00 Итоги дня
21.40 Т/с «Противостояние»
01.00 «Әсем әуен»

АСТАНА

06.00 «Сакральный Казах-стан»
06.30, 08.00 «100 новых лиц»
07.00, 16.00 «Год волонте-ров»
08.30 М/ф «Маша и мед-ведь»
09.50, 22.00 Т/х «Кекеш келін»
11.20, 21.00 Т/с «Сүлеймен сұлтан»
12.30, 23.10 Т/х «Ұлы әмірші Куаң Ге То»
14.00 Специальный репор-таж
14.15 Д/ф «Тәуелсіздік дәуірі»
14.45 Т/с «Ментовские войны»
16.00 «Келіндер»
17.30 «Үздік өзілдер»
18.00 Т/х «Белгісіз жан»
20.00,02.00 ASTANA TIMES
20.55 LOTO 6/49
00.40 «Қош келдіңіз»
02.50 «Біреудің есебінен»
03.35 «KazNet»
04.40 «Отбасы»
05.00 «Латын әліпбиі»

ЕВРАЗИЯ

06.00 Т/х «Когда зовет сердце»
06.45 «Той заказ»
07.10 «П@УТИНА»
08.00 «Доброе утро»
11.00 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»

12.00 «Qoslike»
15.40 «НА САМОМ ДЕЛЕ»
16.40 «Пусть говорят»
18.00 «Басты жаңалықтар»
18.45 «Пендеміз ғой»
20.00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20.50 Т/с «НЕВСКИЙ. ТЕНЬ АРХИТЕКТОРА»
22.00 «П@УТИНА»
23.00 «НЕВСКИЙ. ТЕНЬ АР-ХИТЕКТОРА»
01.25 Т/с «ХИРОМАНТ. ЛИ-НИИ СУДЕБ»
02.10 «П@УТИНА»
03.00 «Пендеміз ғой»
04.00 «Той заказ»

КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
07.30 «Саодат» Т/х
09.00 «Мерекелік концерт»
09.40 НОВОСТИ (повтор вечернего выпуска)
10.20 Т/с «ЖЕНА ПОЛИЦЕЙ-СКОГО»
12.40 «Шеф» криминальная драма
16.30 «СЛЕДСТВИЕМ УСТА-НОВЛЕНО»
17.00 «Жанған үміт» Т/х
18.00 «Кектен туған махаб-бат»
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 «Астарлы ақиқат»
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40 «ШЕФ» криминальная драма
01.20 «ЖЕНА ПОЛИЦЕЙСКО-ГО» повтор

ЖЕТИСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 TV-сабақ
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.35 «Сыралғы» /тікелей эфир/
19.20 «Саулықтың сыры»
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир/
20.00 «Ковид шолу»
20.10 «Ковид обзор»
20.15 «Жұмыспен қамту жол картасы»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Экорейд»
21.30 Итоговые новости
22.00 ТелеТ/с «Бәрі де анам жайлы» (51-серия)
22.35 «Онлайн сұхбат»
23.15 Новости
23.40 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 Ризамын (каз)
06.20, 02.35 Алдараспан, Ны-сана, Шаншар әзілдері (каз)
07.50 Х/ф «Невероятный Блинки Билл»
10.00 Х/ф «Лохматый папа»
12.20 Х/ф «Питер Пэн»
15.00 «Кел, татуласайық»
18.00 «Экстрасенсы детек-тивы»
20.00 Информбюро
21.05 Т/с «Пенсильвания»
22.10 Т/с «Ганга»
00.15 «Кел, татуласайық»
03.30 Ризамын
04.30 Әзіл студио

7 КАНАЛ

06.00 «Гу гу гәп»
06.40 Т/х «Әкесінің баласы»
07.20 «Айна-online»
07.50, 22.30 Т/х «Элиф»
09.00, 17.10 Т/с «МАМА-ДЕТЕКТИВ»
10.10, 18.15 Т/с «ЧЕРНАЯ ЛЕСТНИЦА»
12.40 «KZландия»
13.00, 20.25 Т/с «Жалдамалы Қалыңдық»
14.00 Т/х «Азулы әулет»
15.00, 04.10 Скetchком «Q-елі»
16.00, 23.30 Т/с «ПАПАНЬКИ»
21.20, 03.00 Т/х «МИНУС 750»
00.40 Х/ф «Ва-БАНК»
02.50 «Қуырдақ»
05.00 «Жеңіп көр»

ПОЛИЦИЯ

МЕМЛЕКЕТ МҮДДЕСІ ЖОЛЫНДА ҚОҒАМ ТЫНЫШТЫҒЫН КҮЗЕТИП ЖҮРГЕН ПОЛИЦИЯНЫҢ АРҚАЛАП ЖҮРГЕН ЖҮГІ АУЫР. «ХАЛЫҚ ҮНІНЕ ҚҰЛАҚ АСАТЫН МЕМЛЕКЕТ» ҚАҒИДАТЫН ІСКЕ АСЫРАТЫН САЛАНЫҢ БІРІ ДЕ, БІРЕГЕЙІ ОСЫ ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ. ҚОҒАМДА ПОЛИЦИЯНЫҢ ПӘРМЕНІ ЖАЙЛЫ ЕКІҰДАЙ ПІКІР БАР. БАСЫМ БӨЛІГІ ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫНА ТҮБЕГЕЙЛІ РЕФОРМА ҚАЖЕТ ЕКЕНІН ЖИІ АЙТУДА. ТӨРТІП САҚШЫЛАРЫНЫҢ АТҚАРАТЫН ЖҰМЫСТАРЫ ҚАЛЫҢ БҰҚАРАНЫҢ КӨЗ АЛДЫНДА. БІРІ ЖАҚТАСА, БІРІ ДАТТАЙДЫ. БҰЛ – ЗАҢДЫ ҚҰБЫЛЫС. ДЕМОКРАТИЯЛЫҚ ЕЛДЕРДІҢ БӘРІНДЕ БАР ҮРДІС.

ТЫНЫШТЫҚ ПЕН
ТҰРАҚТЫЛЫҚТЫҢ
ҚОРҒАНЫ

Аса ауыр қылмыстарды ашуда, қылмыскерлермен бетпе-бет келіп, елдің тыныштығын күзетуде Алматы облысында тәуелсіздік алған жылдардан бері 33 полиция қызметкері қызметтік борышын өтеу барысында қайтыс болған. Бастарын қауіп пен қатерге тіге отырып, қылмыскерлердің жолын кесуде көзсіз ерлікке барып, темірдей тәртіпті қадағалайтын полицейлер елдің қорғаны. Өрине, бес саусақ бірдей емес. Бұлардың да арасында, қызметтік бабын асыра пайдаланып, төубесінен жаңылып, жемқорлықпен шатылып жатқандар, болмаса қызмет бабын асыра пайдаланып, Әдеп кодексіндегі мемлекеттік қызметкерлерге тән қағиданы бұзып жатқандар жайлы аз айтылып жүрген жоқ. Мұндайда біздің қазақ «Бір биеден ала да, құла да туады» дейді. Бұл жалпы республикадағы полицейлерге тән құбылыс.

Қоғамда төрт түрлі салаға адамзат аса мұқтаж. Олар денсаулық саласы, прокуратура, сот және ішкі істер органдары. «Басың ауырып, балтырың сыздаса дәрігерге, ал, құқық саласы бойынша сауалмен прокуратура, сот, полицияға жүгінесің. Жәбірленушінің құқығын қорғап, заң аясында айыпкерді тезге салатын да осы заң органдары. Бұл бағытта Алматы облысы полиция департаменті «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» қағидатын іске асыру шеңберінде департаменттің ресми сайты мен «Instagram», «Фейсбук», «ВКонтакте» әлеуметтік желілерінде парақшалары жұмыс істейді. Онда 85 мыңға жуық жазылушы бар болса, апта сайын жұма күндері онлайн режимде «Instagram» және «Ватсап» арқылы тікелей эфирде азаматтарды жеке қабылдау жүргізілуде. Сонымен қатар, полиция генерал-майоры Серік Күдебаевтың жеке парақшасы ашылса, онда әлеуметтік желі арқылы 200-ден астам өтініш келіп түскен. Өтініштердің барлығына 5 күндік мерзімде жауап берілуде.

Қалың бұқарамен тығыз қарым-қатынас орнатудың нәтижесі де жоқ емес. Елді тәртіпке ұйыстыра отырып, береке-бірліктің шырағын алаулатып отырған жетісулық полиция қызметкерлері қылмыстың алдын алуда бар күш-жігерлерін жұмылдыруда. Бұл бағытта быыл апатты-қауіпті учаскелерде тағы 20 бекет орнатуды мақсат еткен облыстық полиция департаменті

француз өндірісінің «MESTA FUSION» 60 бағдарламалық кешені Алматы – Талдықорған автожолында мемлекеттік-жекеменшік әріптестік тәртібімен орнатылатынын Алматы облысы полиция департаментінің бастығы, полиция генерал-майоры Серік Күдебаев тоғыз айдың қорытынды есебінде айтты. Қазір екіншісінің бірінің ажалы автожолдардан болып тұр. Жол жүру ережелерін сақтамай, көлік жылдамдығын арттырған жүргізушілер, қарама-қарсы бағытқа шығып кетуі, болмаса жаяу жүргіншілердің өтпелі және бұрылыстардағы абайсыздығы, оларға жол бермеген көлік иелерінің жауапсыздығы адам өміріне қауіп төндіруде. Қыстың көзі қырауда, көктайғақ болатын қара жолдардың қауіптілігін ескерген полиция республикалық маңызы бар жолдарда жаяу жүргіншілер өтпелері мен бұрылыстарда 4 700 жарық шағылыстырғыш әйнектер орнатқан. Мәселен, «Алматы-Қапшағай» бетон автожолы бойынша қысқы кезеңде дөңгелектердің сырғанамауына мүмкіндік беретін эмульсиялы-минералды қоспалармен жабын төсесе, «Алматы-Талғар-Бәйдібек би» автожолының көлік жүретін бөлігі кеңейтілгенін айтты. Сондай-ақ, білім беру объектілерінің жанындағы 258 учаскеде ақ-сары түсті гаммада жол таңбасы салынғанын, 25 учаскеде жасанды жол кедергілері орнатылып, 1 жер үсті жаяу жүргіншілер өткелінің құрылысы (Қарасай ауданындағы Шамалған станциясында) аяқталса, келесі жылы (Еңбекшіқазақ және Іле аудандарында); екі жер үсті жаяу жүргіншілер құрылысы аяқталатынын жеткізді. Әрі республикалық трассаларда жылдамдық өлшегіштер мен «Крис-П» жөндеу жұмыстары жүргізіліп, пайдалану

жандандырылды. Сондай-ақ, патрульдік полицияның барлық қызметкері портативті бейне-тіркеушілермен (бейне-жетондармен) және ЕРАП базасы бар планшеттермен қамтамасыз етілді. Заманауи технологиямен жабдықталған патрульдік полицияда «Автонавигатор» бағдарламасы орнатылған, ол автоматты режимде автопатрульдерді бақылап және олардың патрульдеу бағыттарынан ауытқу мүмкіндігін болдырмайды. Бұл бір жағынан мемлекеттік қызметкерлер арасындағы Әдеп кодексінің нормаларын сақтауға және сыбайлас жемқорлыққа жол бермеуде тигізетін пайдасы зор деген полиция басшысы, генерал-майоры тіркелген қылмыстардың жалпы санымен жеке-леген түрлері бойынша мәліметтерді айтты. 9 айдың қорытындысы бойынша жол-көлік оқиғалар саны 12,0%-ға төмендеп, адам өліміне әкелген көлік апаттары 19,9%-ға, жарақаттанғандар 11,4%-ға азайғанын айтты. Күре жолдың үстінде аспанда ұшқан зымырандай зулап жүретін, жол қауіпсіздігін сақтауды назардан шығарып алатындарға қатысты жол қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында түрлі шараларды қайта жаңғыртқан полицейлер, патрульдеу бағыттарын қайта қарап, олардың қашықтығын екі есеге дейін қысқартқан. Нәтижесінде полиция нарядтарының тығыздығы екі есе артып, Алматы қаласы маңындағы көлік қозғалысы автотолдарында «Автосураган» атты 10 автоматтандырылған бағдарламалық кешеннің жұмысын қалпына келтірген. Бұл бағытта бүгінде облыс бойынша 26 кешен жұмыс істеуде. Алайда, техникалық құралдармен анықталған жол ережелерін бұзушылықтар саны 17 мыңнан 127 мыңға дейін артқан.

Тоғыз айда денсаулыққа қасақана ауыр зиян келтіру фактілері 23,6%, 6 қарақшылық 2,9 есе, тонау 2,2 есе, бұзақылық 39,5%-ға азайды. Қоғам мүддесін қорғап, тәртіпті қадағалау, барысында қоғамдық орындарда, көшелерде отбасы-тұрмыстық қатынастар саласында және көмелетке толмағандармен жасалған қылмыс 48,4% болса, осы қылмыстарды ашу 9,2%-ға жақсарды. Жеті мыңнан астам қылмыс ашылса, оның 2116-сы бұрын жасалған қылмыс. Ал 516-сы өткен жылдардың еншісінде болып отыр. Бас полицейдің сөзінше, 235 қылмыстық топ ұсталған. Оның 17-сі қарақшылық, 11-і алаяқтық, 375-і ұрлық. Әлемді жаулаған COVID-19 індеті өршіп, экономика дағдарысқа ұшырағалы, қайта бас көтерген қарақшылық пен алаяқтық, ұрлық-қарлық қылмыстары қайта өршіді. Әсіресе, ұйымдасқан ұрылар тобын құрықтау оңайға соқпай тұр. Қорадағы малды қолтықтап кетіп, өрістегіні табындап, үйірлеп айдағандар, бөтеннің мүлкіне көз алартқан сұғанақ қолдар даладағы да, қаладағы да тұрғын үйлер мен пәтерлерге қырғидай тиюде. «Жеңілдің асты, ауырдың үстімен» жүріп, жандарын қинамай көлденең табысқа кенелгісі келетін қылмыскерлер ерте ме, кеш пе құрыққа түсетіндерін жақсы біледі. Біле тұра «дәніккен қарсақ құлағымен ін қазады» дегендей, жат қылық, жаман әдеттерінен тыйылар емес. Полицияның берген ақпаратына сүйенсек, аяқталған және сотқа жіберілген қылмыстық істердің саны ұлғайған. Қылмыстық істер сотқа дейінгі жеделдетілген тергеу тәртібінде 0,9%-ға, 944-тен 981-ге дейін өскен. Мәселен, Е-УД форматында 4 583 қылмыстық іс тергелген. Әлемді алаңдатқан індетке қарстың сақтық шараларын ескере отырып, жалпы қылмыстық істерді электрондық форматта тергеу үшін 300 жұмыс орны құрылған. Оның 200-і тергеу, 79-ы анықтау, 12-сі учаскелік инспекторлар, 7-еуі криминалдық, 2-еуі әкімшілік полиция деген генерал Серік Күдебаев келесі жылы тағы 300 жұмыс орнын ашуды жоспарлап отырғандарын айтты. Қылмыстардың жолына тосқауыл қоюда, жедел және алдын алу іс-шараларының нәтижесі оң өзгерісті көрсетуде. Мысалы, қылмыстарды тіркеу 2,2 есеге азайғанымен, олардың саны 4 мыңнан асып тұр. Нақтылай айтқанда ұрлықтың 30%-ы (1478, -48,8%) үйлер мен пәтерлерде жасалған. Осы қылмыстардың ашылуы 7,6 пайызға жақсарып 54,1 пайызды құраған. Мал ұрлығын тіркеу деректері (729-дан 506-ға дейін) азайып, ұрланған 2 026 бас малдың 971-і иелеріне қайтарылған. Бұл бағытта полицейлер мал ұрлығының алдын алу жоспарын жасағандарын айтуда. 1149 бейнебақылау камерасы орнатылса, оның 61-і негізгі аудандық жолдарда, 1088-і мал сою және өткізу орындарында қойылған. Мал ұрлығына қатысты апта сайынғы аппараттық кеңестерде тыңдалатынын айтқан Бас полицей жыл соңына дейін 250 бейнебақылау камерасын (Қарасайға – 150, Панфилов – 50, Текелі – 50) келесі жылы тағы 11 ауданда 886 камера орнатуға жобалық-сметалық құжаттама әзірленгенін, Талдықорған полиция басқармасы – 590, Еңбекшіқазақ полиция басқармасы – 150, Талғар – 100, Кербұлақ, Көксу полиция бөлімдері – 8, Ақсу, Балқаш, Алакөл, Сарқан, Кеген, Ұйғыр аудандарында – 5 бейнебақылау қойылатынын мәлімдеді.

Айтақын БҰЛҒАҚОВ
Сурет ғаламтордан алынды

ӨТКЕН КҮНДЕ БЕЛГІ БАР

КЕЙІНГІ ОН БЕС ЖЫЛДЫҢ КӨЛЕМІНДЕ ЖУРНАЛИСТИКА САЛАСЫНА БІРАЗ ҮЛЕС ҚОСҚАНДАЙМЫН. 2000 ЖЫЛЫ ӨЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІНЕ СЫРТҚЫ ІСТЕР МИНИСТРЛІГІНІҢ ДИП АКАДЕМИЯСЫНАН АУЫСЫП БАРЫП, ТӘРБИЕ БӨЛІМІНДЕ, ЖУРНАЛИСТИКА ФАКУЛЬТЕТІНІҢ ДЕКАНЫНЫҢ ТӘРБИЕ ЖӨНІНДЕГІ ОРЫН-БАСАРЫ, ӘРІ ҰСТАЗДЫҚ ҚЫЗМЕТТЕ БОЛЫП, ОН ЖЫЛДАЙ ҚЫЗМЕТ АТҚАРДЫМ.

Университет басшылығының өзгеруіне байланысты 2009 жылы Жүрсін Ерманның шақыруымен қазақ радиосына ауысып, он бір жыл көлемінде «Әдеби-Саз» редакциясында батыр бабалар, би, шешендер, жыраулар поэзиясына арнап «Інжу-Маржан», ұрпаққа өсиет, үлгі турасынан «Толғау», «Терме» бағдарламасын тапжылмай насихаттаудамын. Тыңдармандарым бар, тағы да басқа азаматтарды менің алғашқы оқыған оқу орным қатты қызықтыратынын әркез байқаймын. Сұрақтар да көбінесе сол бағытта болып жатады. Енді мен осы сұрақтарға жауап ретінде мына естелігімді ұсынғалы отырмын.

Мектепті бітіре сала Алматыдағы Құрманғазы атындағы консерваторияға келіп, ұлы арманым жете алмай, жолым болмады. 1975-1977 жылдары Семейдегі Курчатов жарылыс полигонында әскери борышымды өтеп қайттым. 1978-дің күзінде Алматы ауыл шаруашылығы институтының дайындық курсына түсуіме тура келді. Ол кезде институттың ректоры ұлтжанды кемеңгер ғалым Хайдар Арыстанбеков ағамыз еді. 1984 жылы маусым айында институттың жеміс-жидек факультетін аяқтап, дипломымызды қорғап, әуірімдеп тұрмыз. Ендігі мақсатымыз әркім өзі қалаған жеріне жолдама алу. Әрине мұндайда бірінші көкесі барлар, екінші қызыл диплом иегерлері, үшінші тәртібі жақсы, озат оқығандардың бағы жанатын уақыт. Мен жақсы бітіргендердің қатарындамын. Осы уақытта үлкен ағамның басына ауыр жағдай түсіп, маған тек Алматыда қалуым керек болды.

Жолдамалар бөлісі аяқталып, кім қайда баратыны жарияланды. Маған туған жерім Жамбыл облысының бір совхозына жолдама бұйырыпты. Деканымыз Аяпов Керейден Жақсылықұлы ол кезде ауылшаруашылық ғылымдарының кандидаты, өз жұмысына берілген ғалым еді. Бүгінде доктор, академик. Кураторымыз Цыпкина Элла Алексеевна деген орыс әйел болатын, оның менімен шаруасы жоқ, өзінің сүйіктілерін қолдаумен жүр. Деканға кіріп, Алматыда қалуым керек екенін, жағдайымды айттым. «Шырағым, бар орын бөлініп қойды, қайта саған Жамбылға өзім орын алып бердім, әйтпесе Шығысқа ма, Батысқа ма кететін едің» деп деканым жылы қабақ таныта қоймады. Алматы қаласы профсоюздар мекемесінде бөлім басшысы Лиза деген әпкеміз бар еді, сол кісі де келіп, өтініш жасады. Бірақ декан шешер емес. Енді не істеймін деп басым қатып, институттың алдында келе жатыр едім, «өлмейтінге өлі балық

АЛТЫНШЫ

жолығады» демекші, институттың партия ұйымының хатшысы А.Галашапова апай қарсы кездесе кетті де, мені танып, «Как дела, певец?» десе бола ма. Не болса да осы кісіге жағдайды айттайын деп, сізге бір өтінішім бар еді дегенімше, бірдеңе сезді ма, «А ну ка пойдём в кабинет» деп жұмыс орнына ертіп келді. Мен жұқалап жағдайды айттым. Бұл кісінің мені танитын себебі, институттың Ахмет Жұбанов атындағы оркесторында бүгінгі сенатор Әли Бектаевпен қатар отырып, домбырада төрт жыл ойнап, солист боп, ән салғанымды талай көрген. Ауылшаруашылық институтының бірінші жатақханасында бүгінде үлкен ғалым, сенатор Ақылбек Күрішбаевпен бірге тұратынбыз. Бірде институтқа Португалиядан қонақтар келіп, осы кісі бас болып, мен ән салып, португалдарды риза еткен жағдайым есінен шықпаған екен. Кабинетіне келе телефонды алды. Ар жағынан «Да» деген дауыс шыққан болуы керек: «Керейден Жақсылыкович, в моем кабинете находится ваш выпускник Зарлиев Койшыгул Мустафаулы. Вы что, не знаете что он четыре года защищал честь нашего института. Он хочет остаться в Алмате, или в Областе. Найдите ему одно место-то. Если вы не в силах, я позвоню в министерство и попрошу одно место. Потом доложу» деп телефон тұтқасын қоя салды. Мен аң-таңмын. Маған қарап, «Счастливого пути певец» деп шығарып салды. Қайран домбырам-ай, сенің осылай пайдаң тиеді деп ойламаған едім деп, факультеттің корпусына қарай аяңдадым. Алдымнан курстың (старостасы) топ жетекшісі Тұрсын Изахунов дейтін ұйғыр жігіті жүгіріп келеді екен. «Ойбай сені декан іздеп жатыр, тез жүр» де кабинетіне келдік. Деканның

қабағы қатулы, «Әй, сен порткомда неғып жүрсің, саған еш жерде орын жоқ, бар орынды дәулердің балалары, тағы басқалар алып қойды деп айтпадым ба» деп бұлқан-талқан болды. Мен үндемедім. «Сені Шымкентке Қабланбекке жіберемін, Республикадағы ең керемет жер сол, соған барасың» деді. Мен Алматыдан басқа еш жерге бара алмайтынымды тағы айттым. «Сенің мұндай қырсық екеніңді білмеппін, Қабланбекке ешкімнің қолы жете алмайды, ауданның бірінші хатшысының баласы осында қалатын болып, сол орын қазір босап тұр, перспективасы үлкен, екі-үш жылда директор совхоз боласың, тәжірибеге ең керемет жер, министрліктің тікелей қарауында» деп мені тағы үгіттеді. Әрине келісуге болар еді, мұндай мүмкіншілік екіншісіне туа бермейтін еді ол кезде. Бірақ ағамның жағдайы жаныма батып, мен онымен де келіспедім. «Бар, ертең, арғы күндері келерсің, көрерміз онда» деп салы суға кетіп, деканым амалсыздан мені шығарып салды. Жолдама алғандар қуанышы қойнына сыймай жан-жаққа тарай бастады. Араға апта салып, деканның кабинетіне келдім. Хатшы қыз: «Қайда жүрсің, сені декан іздеп жатыр ғой» деп менің келгенімді айтты. «Кірсін» деген дауысты телефоннан естіп, деканның есігін аштым. Жоқ, бұл жолы Аяпов Керейден Жақсылықұлы аса ашулы емес екен, жылылау қарсы алды. «Кел, министрлікке звондап жатып, Облыстан бір орын әрең берді» деп маған күдіктене қарады. Облыс емес, Алматы деп жұлқына ма деп тұрғаны байқалады. Артымда институттың парткомы А.Галашапова апам болмаса баяғыда-ақ кабинеттен айдап шығар ма еді, кім білсін. Енді бұған келіспесем болмайтынын біліп,

рахмет ағай деп, алдына отырдым. «Жолдама құжатты, министрліктен барып аласың» деп мекенжайын берді. Ол кезде министрлік жаңа алаңда болатын, сонда бардым. Ауылшаруашылық бөлімін басқаратын басшының бірі болуы керек, жылы қабақпен қарсы алды. «Алматыдан елу-алпыс шақырым-ақ, ол да алма, жүзім совхозы, жолың болды жігітім, үлкен кісілер айтпаса болмас еді» деп жаңағы кісі бәйек болды. Жолдамаға мөр басылып, Алматы облысы, Еңбекшіқазақ ауданы, Киров совхозы деп көрсетіліпті. Құжаттарымды түгендеп, жатақтағы бөлмеңді жиһаз, көрпе төсегімен атақты Оразмерген Смадияр деген інілеріме табыстап, қимай-қимай институтпен қоштастым-ау, әйтеуір. Ағамның үйіне келіп, заттарымды сонда қойдым. Ол кезде «Саяхат» автобекетінің жарқырап жұмыс істеп тұрған кезі. Еңбекшіқазақ ауданы, Есік қаласында тұратын бір жолдасымыз үйленіп, соған біраз жігіт тойына бардық. Ол жердің автобекетінен Киров совхозына арнайы икарус автобусы жүреді екен. Соған отырып, ары қарай тарттым да кеттім. Алматыдан елу шақырымдай жердегі үлкен совхоз. Қолымда домбырам бар, орталығынан түсіп, канторын сұрастырып, бас агрономның кабинетіне келдім. Сыртындағы тақтада «Бас агроном Құлыбеков Еркебай Құлыбекұлы» деп жазылыпты. Қара торы, қияқтай қою қара мұртты, шашының алды түсе бастаған, маңдайы қасқалау, жасы отызды орталап қалған азамат екен. «Кел, кір, отыр» деп алдындағы үстелді нұсқады. Отыра, келген жайымды айттып, жолдаманы қолына ұстаттым. «Жақында бір Дана Есахаева деген қыз да келіп еді, ол қыздың жолдамасы болмай қайтарды, сенің құжаттарың

ӨТКЕН КҮНДЕ БЕЛГІ БАР

БРИГАДА

дұрыс екен, қай факультетті бітірдің» деп сұрады. Алматы ауылшаруашылық институтының жеміс-жидек факультетін. «Ал ендеше бірер сұрақ қойсам қалай қарайсың» деді әлгі агроном. Жақсы, қойыңыз: «Алматы облысында жүзімнің қандай сорттары бар, обрезканың қандай түрлерін білесің» деп, отырғызып қойып, зәчет ала бастады. Алматы облысында, жемчуг сабо, ркацители, рислинг, пинолар сияқты өсетін жүзімдерді атап, обрезканың түрлерінен біразын айтып бола бергенімде, «Алманың қандай сорттары бар» деп тақымдай бастады. Жазда ерте пісетін сталовка, пеструшка апорт, золотой привосходный деп менде біразын айтып бердім. Білімдінің аты білімді емес пе, ағам болар емес, тағы түрлі сұрақтармен бастырмалатып келе жатыр. Сосын мен: «Аға, мен кеше тойда болып едім, одан да үйге барып, жеңгейдің шайын ішсек қайтеді» дедім. Түскі ас уақыты да болып қалған, бас агроном екеуіміз оның үйіне бардық. Жол жөнекей жөн сұрасып, таныстық. Өзі алдымен Талғардың сельхоз техникумын алтын медальмен бітіріп, одан Москваға барып Тимирязев академиясын да қызыл дипломмен аяқтағанын айтты. Үйіне барсақ, сұңғақ бойлы, аққұба, мінезіне көркі сай, асқақ та көркем Оразгүл жеңгей сарайында аны-мұны тірліктерімен айналысып жүр екен. Бізді аса көзіне де ілмей, далаға сөкіге шай дайындап беріп, өзі тірлігімен айналаса берді. Ол кездің салты бойынша зауыттың мөлдіреген қызыл шарабы да келді үстелге. Үндінің иісі мүңкіген күрең шайынан қанып ішіп, маңдайым терлегесін арқам қозып, Үкілі Ыбырайдың «Гэккуин», Ғазиз, Ақан серіден екі-үш ән салып бердім. Ағам аң-таң, «Мынау агроном ба, жоқ әнші ме, осы жұмысты қарық қыла қоймас» деді білем. Қою қара мұрты жыбырлап миығынан бір күліп қойды. Біраз отырғасын мен рұқсат сұрадым. Енді ауылға барып, ел-жұртыма институт бітіргенімді айтып, дипломымды көрсетіп келейін деп, негізі бір-екі ай демалысым бар екенін ескертіп қойдым. Жамбыл облысы, Байзақ ауданы (ол кезде Свердлов ауданы) Шаханға ауылға тарттым. Шілде, тамыз айын өткізіп, Қыркүйек айында Киров совхозына жұмысқа келдім. Өзі көңілді жүретін, елмен әзіл-қалжыңы жарасқан бас агроном Еркебай ағам, «Қазір директорға кіреміз» деп алып кірді. Елуден асып қалған орта бойлы, бурыл шашты, түсі суықтау, қабағы қатыңқы кісі екен, көзілдірігінің астынан одырая қарап, салқын қарсы алды. «Ал жігітім, қандай оқу орнын бітірдің, партияда барсың ба?» деді жұлып алғандай. «Алматы ауылшаруашылық институтының жеміс-жидек факультетін бітірдім, бірақ партияда жоқпын» деп қысқа жауап бердім. «Ендеше қандай жұмыс береміз бұған? Агроном болып істейсің бе?» деді тағы. Аға маған төмендеу жұмыс болса бастағанға сол дұрыс болар деп, өз ойымды айттым. «Онда жақсы, Еркебай, өзің шешерсің бұл азаматтың шаруасын» деп шығарып салды. Ерекеңнің кабинетіне бардық. Екінші бөлімшенің управляющий Сейсенбай Байтуов деген азамат келген екен, олар ойласа келе, сол жердің

тумасы Нұртаев Ғабиден Жармұхамбетұлы деген 6-шы бригаданың бригадиріне мені көмекші етіп жіберетін болды. Сол жерден қонақ үйге телефон шалып, бір бөлме дайындатып, соған жайғастым. Ертеңіне таңертең управляющий келіп, мені апарып 6-шы бригаданың бригадирі және жұмысшыларымен таныстырды. Канторға келіп, кадр бөлімшесіне құжаттарымды өткізіп шығып тұрсам, институтта дайындық бөлімінен бастап, бірге оқыған курстасым Айгүл Жылқыбекова ханымға жолықтым. Ол сол ауылдың қызы болып шықты. Әкесіне барып, «Әке, біздің ауылға схи-ды дүрілдеткен бір бұзық жігіт жұмысқа келіпті» деп айтты.

«Онда ол тегін жігіт болмады, айналайын» деп әкесі бір қойын сойып, дастарханнан дәм татқыз десе керек, Айгүл екі күннен кейін менің жатағымға іздеп келіп, үйіне қонаққа шақырды. Сол уақытта 1925 жылы туған Тілеш ақсақал алпыстан асып қалған кісі екен. Он екі бала өсіріп тәрбиелеген дана, көреген, білгені мол шежіре ақсақал дастарханының төріне отырғызып, алдыма бас қойып, ел-жұртымды сұрастырып, үлкен кісілерше күтіп, арғы-бергіден әңгіме қозғап, жақсы отырдық. Ол кезде мен жиырма жетіде едім. Мына ақсақалдың мені құрметтеуі, «Енді сен жас бала емессің, басшылық қызметің басталады, ендігі жерде сенің орның төр, қарағым, жұмысында абыройлы бол» деп тұрғандай болды. Рахмет айтып жатағымға қайттым. Бүгінде ол ақсақал тоқсанның бел ортасынан асып, жүзіңізге жүгінгелі отыр.

Ертесіне жұмысқа шықтым, бригадирім Ғабиден де мен сияқты сұр бойдақ сері екен, бірден тіл табысып жүре бердік. Екі-үш айдан кейін Ғабиденді офицерлік әскери дайындыққа шақыртып, орнына мен бригадир болып тағайындалдым. Қарамағымда елуге тарта жұмыскер бар. Кейбірі мені баласынып, менсінбей жүргені байқалады. Үлкен ақылман ақсақалдары, жаны жайсаң азаматтары да жоқ емес. Бірақ басым көпшілігі соғыс кезіндегі жан-жақтан құралған Рокоссовскийдің әскери сияқты ауылдың ең бұзықтары, ішкіштері, отырғандары да бар қиын бригада болып шықты. Не керек сол елмен жұмыс жасауға кірістім. 1984-ші жылдың күзгі өнімін жинап өткізіп, келесі жылға дайындыққа кірістік. Жүзім, алмаға күзгі (обрезка) кесу, өңдеу деген жұмыстарын дұрыстап жүргізбесе келесі жылы өнім алу өте қиын. Бригаданың барлық ұжымын жинап, түсіндіру жұмысын жүргіздім. Осы жерде сол кісілерімнің аттарын атап кеткенді жөн көріп отырмын. Ақсақалдардан Мырзабек Аби-ров, Шәкен Құлажанова, Дүйсенбай Андосов, Райыс Рысдәулетов, Қамет Құсайынов, Жәкібай Бөлшекбаев, орта жастағылары звеновой Ерғанат Сыма-жанов, Алтынбек Абилов, Қуанышбай Тойбаев, Аман Сұлтанқұлов, Мәди Орынбаев, Нұрбала, Тұқаш Бөгенбаев, Әнуар Тұрабаев, Елтай, Еркөтай, Ибраймовтар, Нұржан, Қазыбек Жылқыбековтер, Кеңес Байкүшіков, Жексенбек Қоңқақов, Виктор Трунов, Лида Чехонадсакая, Таня Салама-тина, Валя Трунова, Хали Забитова,

Мәттабар Алиева, Ақжолтай Қожбанова, Қайыпжамал Құстүтінова, Рахымберді Баяуов, Құндызай Сабырқұлова, Райхан Кісебаева, Күлшай Байзақова, Шамал Түстікбаева, Гүлзада Ілиясова, Райхан, Тұрсын, Жақан, комсомол хатшысы Гүлнар Тілеуова, Әли Мамедов, Пали Тұрсынова, Мерибантағы тағылар. Бекітілген трактористіміз өте ұқыпты, жас та болса бас болуға жарайтын Серік Әлімжанов деген азамат болды. Онда жеке (полево-стан) далалық асханаларымыз бар, жұмысшыларға түске арзан, ыстық тамақ ұйымдастырылады. Аспазшылар Анна Кельм мен Светлана Доровольскаяның өзірлеген дәмді астары жұмыскерлердің көңілінен шығушы еді. 1985 жылы КПСС-ке мүшелікке өткелі тұрған жерімнен бұзақылық жасап, өте алмай келесі жылы күзде аудандық аппарат басшысы Хайыргелді Смағұлов деген азамат қолдап, партияға өткізіп алды.

Бірінші бөлімшенің управляющий Қасымхан Қосымбаев, Дала қосы бригадасының бригадирі Болат Байзақов, алма бақтың бригадирі Нұртай Қаталбаев (Бортан), Нұртаев Ғабиден, екінші бөлімшенің управляющий Сейсенбай Байтуов, Қайшыбек Түстікбаев, Бауыржан Ыды-росов, алма жүзім бағының бригадирі Бақберген Абдрахманов, совхоз шаруашылығы жағының қызметкері Камет Мәнікеев, инженерлер Абай Махметов, Ермек Рысдәулетов, Дәулет Кунапиев ағаларыммен керемет сыйластықта болдық. Мені жас екен-ау, сырттан келген деп бөлмей өз бауырларындай құрметтеді. Күзгі егіс, жеміс-жидек теріні бітісімен совхоздың барлық управляющий бригадирлері (промфинплан) келесі жылға жоспар жасауға отырамыз. Ертеңі сағат онда канторға жиналып, кешкі сағат алтыға дейін тырп етпей отырып, бригаданың келесі жылғы ақшасы, керек-жарағы, құрал-саймандары, күрек, қолғап, сымтемірлер, шөлек, қайшы, қанша қада керек бәрін жоспарға кіргізіп, есеп-қисабын жасаймыз. Оны бітірмей кезекті демалыс берілмейді. Бұл бір өзімше мереке. Жұмыс аяқталысымен біреуі үйіне шақырады, солай кезек-кезек шақырыс, күнде дастархан. Ол уақыттың дастархан мәзірі қылқа мойынсыз болмайды, кейбіреулері жүздетеді. Думандату той-тойға ұласып, соғым басына жалғасады. Солай қызықпен өтіп жатқан заман. Болат Байзақов ағаны дала командирі деп атайды. Өйткені, ол кісінің блок-нотында барлық бригадирдің, тағы тағылардың туған күндері жазулы. Бір екі күн қалғанда ескертеді. Ертесіне бәріміз сонда құттықтап барып, тойлап қайтамыз. Ішіндегі жасы, бойдағы Ғабиден екеуіміз. Осы екеуінің аяғын тұсамаса болмайды деп күліп қоятын Қасымхан ағамыз. Әр кездің өз қызығы болады ғой, менің сол Қаракемерде үш жылдай істеген кезім өмірімнің бір жаңа дәуірі десем болғандай. Өйткені, институттан кейінгі алғашқы жұмысқа қадам басуым сол ауылдан басталды. Бүгінде маған ол ауыл өте ыстық. Адамдары кеңпейіл, дархан жандар. Шапыраштының Қошқар, Теке, Орын-бет аталарынан тарайтын, Шапырашты

Наурызбай, Сатай, Бөлек батырлардың ұрпақтары. Бұл әңгімені мен отыз бес жылдан асқасын жазып отырығымна байланысты біраз кісілердің аттары есіме түспеді. Қазіргі кезде бригада жұмыскерлерінің үлкендерінің, ағаларымыздың біразы о дүниелік болған. Жастарымен кездескенде кешегі қызықтарды жыр етіп айтып отырамыз.

Ал енді бригадирім, досым Ғабиден серіңізге біраз тоқталамыз. Ғабиден күзде әскерге кетпей қайтып келіп, келесі бөлімшеге бригадир болып жұмысын жалғастырды. Өзімізбен замандас бригадирлер, Шүленбаев Жұмақан, Жайнақ, Бортан, Нүскен, Ермек, Ғабиден босамаса күнде кешкісін мен тұратын қонақ үйге жиналып, карта ойнап, жүздетіп, «не позор море» деуді әдетке айналдыра бастады. Біздің брига-дада екінші бөлімше Талдыбұлақта. Ғабиден серіңіз сол ауылда тұрады. Менің әншілігімді білгесін ел апта сайын той томалаққа шақыра бастады. Ауылға келін түссе бетін ашамын, оқтаудың басындағы түйілген ақша Ғабидендікі. Сонымен бар қызығымыз бір, Ғабиден екеуіміз күндіз түні біргеміз, соның үйіне тұрақтадық. Бір қызығы, енді елдер тойға шақырса «Қошан сері, Ғабиден сал» деп бір шақыру қағаз беретін болды. Бір күні Ғабиденнің анасы Тұрсын апа: «Балам осылай соқа басты бойдақ болып жүре бересіңдер ме, бізге қашан немере сүйдіресіңдер» деп маған сырын айтты. Содан бірінші Ғабиденнің шаңырағын көтермекші болып, екеуіміз Алматыға тарттық. Саяхат автобекетінен түскеніміз сол, СХИ-да бізден екі курс төмен оқыған КНИЖ-дің сұлуы Гүлбаршын ханым жолыға кетті. Ол қыз, біз оркесторда ойнағанда жүгізуші болып, дикторлық қызметін атқарған институттың маңдай алды қыздарының бірі болатын. Кездесе шүйірлесіп, жағдай сұрасып, абыр-сабыр болдық та қалдық. Ғабиден серіңіз, ұзын бойлы ақ сары, сұлу жүзді Гүлбаршынға ұрланып қараумен болды. Мен мұны байқап, біздің институт бітіргенімізді атап өтуді сылтау-ратып, жоғарылап, Панфилов паркіндегі «Жұлдыз» кафесіне барып жайғастық. Аздап жеңіл-желпі тамақ, бір шөлмек ақмоын шампан алып, бір-бірімізге жылы лебіздер айтыстық. Екі рюмка шампаннан кейін Гүлбаршынның алма беті албырап, жаңа піскен алмадай қызарып, алаулап сала берді. Ғабиден досымнан ес кетіп, тілден қалып, ұры тазыдай алақтап, қыздан көз алар емес. Міне, осылай досымның махаббаты бір көргеннен-ақ жалындай лаулады. Саяхат автобекетіне келіп, Гүлбаршынды ауылына шығарып салдық. Сол күннен бастап, досым күрт өзгеріп, Алматыға аңсары ауды да тұрды. Күздің жемісін түгелімен жинап болып, алғашқы қар жауғанда, «Атан өлсе сойылар, атам өлсе қойылар. Дәл бүгінгідей қансонар, айтшы, қайдан табылар» деп Ақан сері айтпақшы, сонарға шығатын аңшылардай, екі бойдақ сақадай-сай дайындықпен тағы да Алматыны бетке алдық. Бағытымыз Гоголь Мұратбаевадағы Гүлбаршын мен менің ғашығым Роза тұратын СХИ-дың бірінші жатақханасы. Онда өзімнен кейін оқыған Сейіт, Жеңіс, Ахмет, Оразмерген, Смадияр, Ермек тағы тағылар да, жиырма сегіз жасында бірінші курсқа түскен менің кластасым Әлімбекұлы Тұйғын Өтебаев бар.

ИСКУССТВО

Не для забавы я слагаю стих,
Не выдумками наполняю стих,
Для чутких слухом, сердцем
и душой.
Для молодых я своей
рождаю стих.
Да именно к молодёжи -

к будущему своего народа, а в
его светлое будущее, несмотря
ни на какие сложности своего
времени, великий мыслитель,
поэт просветитель-демократ не
терял своей веры.

Он призывает молодых: Не
кидайся на все сгоряча, Даро-
ваньем своим гордись:

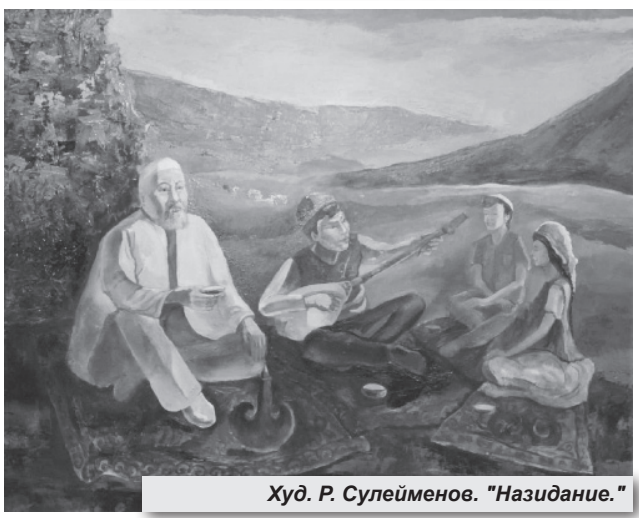
И ты, человек, кирпич миро-
зданья. В здание жизни самой
ложись.

"Будь человеком"! С ко-
торой он обращается, прежде
всего, к молодёжи.

В его понимании человек
должен сочетать в себе разум,
и гуманность, трудолюбие и образованность дружбу и любовь.

Абай свято верил, что время полное невежества и темноты уйдет, и сменяет светлый мир,
который будет построен молодыми. Жизнь и деятельность поэта служит ориентиром для мо-
лодежи. Творение поэта не имеют срока годности, они будут жить с нами вечно и на них будет
воспитано еще не одно поколение.

«НАЗИДАНИЕ»

Худ. Р. Сулейменов. "Назидание."

ОКЕН Дарын
Студент 3 курса
Казахстанско Британского Технического Университета.

РЕЙДОВЫЕ МЕРОПРИЯТИЯ

«ИСПОЛНЕНИЕ ПОСТАНОВЛЕНИЙ О
НАЛОЖЕНИИ АДМИНИСТРАТИВНЫХ
ШТРАФОВ»

Административный штраф – это самый используемый государством
вид санкции за нарушения законов страны.

Ежегодно наблюдается рост должни-
ков. Это очень опасная тенденция. Безна-
казанность влечет «привыкание» людей к
совершению правонарушений, снижению
общего уровня моральной требовательно-
сти. Административное наказание переста-
ет работать как инструмент государствен-
ного принуждения и правового воспитания.
Однако к сожалению, работа в данном
направлении желает лучшего.

В этой связи, прокуратурой города Тал-
дыкорган ежемесячно проводятся рейдо-
вые мероприятия совместно с сотруднича-
ми дорожной полиции и налоговых служб.

Так, по результатам проведенного в
октябре месяце рейдового мероприятия
взыскано более 400 тыс. тенге администра-

тивных штрафов. Водворено на штраф-
ную стоянку две автомашины злостных
неплательщиков.

За уклонение от уплаты администра-
тивного штрафа подвергнуты админи-
стративному аресту на 5 суток 6 должни-
ков.

Приняты меры воздействия как арест
имущества должника, изъятие водитель-
ских прав уполномоченным органом и на-
ложение ограничения на выезд должника
за пределы Республики Казахстан.

Прокуратурой города работа в дан-
ном направлении взята на контроль и ве-
дется на постоянной основе.

Б. ОРЫНБАЕВ,
Старший прокурор отдела

ЮСТИЦИЯ

Казахстан за 29 лет Неза-
висимости прошел трудный,
но славный путь становления
государственности, укрепле-
ния единства нации, создания
рыночной экономики. У нас
появились свои национальные
праздники, широко отмечае-
мые всей страной. Среди них
особый праздник - День Перво-
го Президента. Этот праздник
отличается от других, прежде
всего, своей многогранностью.

День Первого Президента -
это день первых всенародных
президентских выборов в не-
зависимом Казахстане. В этот
день, 1 декабря 1991 года, в
судьбоносные для Казахстана
дни, впервые состоялись вы-
боры, в ходе которых Прези-

вых факторов. В этой сложной
ситуации в Казахстане велась
подготовка к введению соб-
ственной национальной валюты
тенге. Обмен старых денег на
казахстанский тенге был начат
в 8 часов 15 ноября 1993 года и
успешно завершён в 20 часов 20
ноября. Как подчеркнул Первый
президент Н.А. Назарбаев в сво-
их воспоминаниях: «Строя свою
государственность, нельзя обой-
тись без собственной валюты.
Рано или поздно нужно было ее
вводить. Валюта – кровеносный
сосуд всей экономики».

Решая экономические про-
блемы страны, Первый Прези-
дент - Лидер нации Н. Назарбаев
уделял не меньшее внимание
поддержанию мира и согласия в
казахстанском обществе.

В этом смысле, День Перво-
го Президента можно назвать и
Днем единства и толерантности
всех казахстанцев.

Безусловно, самым извест-

Внешнеполитические успехи
Казахстана определены как
личностными, так и объектив-
ными факторами.

Отмечая День Первого Пре-
зидента, мы можем, без всяко-
го преувеличения сказать, что
этот праздник имеет большое
значение не только для казах-
станцев, но и для всего боль-
шого евразийского сообще-
ства.

Сегодня Казахстан стал
государством с прочно устано-
вившимся межнациональным
согласием, достигшим измене-
ний во всех направлениях об-
щественной жизни, постоянно
развивающейся экономикой,
наукой и культурой. Благода-
ря конструктивной политике
первого Президента мы до-
бились тенденции социально-
экономического развития.

Поэтому День Первого Пре-
зидента Казахстана символи-
зирует собой единство Лидера

1 ДЕКАБРЯ -
день Первого Президента

дентом Казахстана был избран
Нурсултан Назарбаев. Первый
Президент получил 98,78 про-
цента голосов избирателей,
принявших участие в выборах.
Эта победа была знаком вы-
сочайшего доверия и, в то же
время, ответственного выбора
народа Казахстана. Это был и
показатель авторитета долж-
ности Первого Президента
- ключевого поста в новой по-
литической системе. Именно
поэтому день 1 декабря навечно
останется в истории нашей
страны, и именно поэтому мы
празднуем его, как День Перво-
го Президента.

Следует отметить, что Пер-

вый Президент на тот момент
обладал достаточным авторите-
том, чтобы в сложнейших усло-
виях издать важнейшие государ-
ственные акты, обеспечивавшие
реальный суверенитет Казах-
стана. Так, 29 августа 1991 года
Н.А. Назарбаев подписал указ
о закрытии Семипалатинского
ядерного полигона. 25 октября
1991 года указами Президента
были образованы Совет безо-
пасности и Государственный ко-
митет обороны Республики.

Пожалуй, одним из наиболее
значимых событий первых лет
независимости, оставшихся в
памяти старшего поколения Ка-
захстанцев, стало введение на-

циональной валюты - тенге.

Следует учесть, что тогда, в
начале 90-х годов, экономиче-
ская ситуация в Казахстане была
критической. После распада
Советского Союза прервались
экономические связи, промыш-
ленное производство сократи-
лось вдвое, в аграрном секторе
спад составил треть. Казахстан
был вынужден вместе с другими
странами СНГ совершать ради-
кальный «шоковый» переход к
рынку. В стране наблюдалось
резкое падение уровня доходов
населения, безработица. Пере-
ход к рынку затруднялся тем,
что Казахстан оставался в за-
висимости от внешних финансо-

вым брендом Казахстана яв-
ляется успешная внешняя по-
литика Первого Президента
Н. Назарбаева. Под руковод-
ством Лидера нации Казахстан
стал новым, набирающим всё
большой политический вес ре-
гиональным игроком, значи-
мым участником современной
мировой политики. За 29 лет
достигла международного при-
знания и внешнеполитической
субъектности на мировой аре-
не. Заинтересованность запад-
ных и восточных государств в
Казахстане, как в стратегическом
партнере возрастает пропорцио-
нально нашим экономическим
и политическим достижениям.

Нации с народом на пути про-
цветания и прогресса.

В этот торжественный
день искренне желаю всем
жителям Алматинской обла-
сти благополучия, согласия,
единства, счастья и плодот-
ворной работы на благо нашей
Родины!

Пусть всегда процветает
наша Родина — Республика
Казахстан.

Д. АКИМБЕКОВ,
заместитель
руководителя
департамента юстиции
Алматинской области.

Бейсенбі - Четверг, 3 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Д/ф «Азамат»
06.30, 17.00, 20.00 Aqparat
07.05 М/ф «Питер Пэн»
08.00 «Tansholpan»
10.00, 18.00 Т/х «Келін әні»
12.00, 17.15 «Қызық екен...»
13.00 «Теледәрігер»
14.00 «Қымбат жандар»
15.00 Т/х «Шабдалы-18»
16.00 «Ғажайып өлке»
16.30 «Тәуелсіздік тарландары»
16.25, 04.00 «Ауылдастар»
20.35 «Ashyq alan»
21.30 Т/х «Шабдалы-18»
22.30 Т/х «Фатмағұл»
00.00 «Күміс көмей»
00.55«Ashyq alan»
01.50 Футбол. Уефа. Еуропа Лигасы. «Арсенал»(Англия) – «Рapid» (Австрия)

ХАБАР

06.00 «Қызық times»
08.30 М/с «Буба»
07.30 «Елбасы жолы. Астана»
09.15, 17.00 «Qalaimayun»
10.20, 23.30 Т/х «Тракторшының махаббаты»
12.00 «Новости»
12.30 «COVID-19»
13.10 Т/с «Фамильные ценности»
14.00 Т/с «Дети сестёр»
15.00 «Бүгін»
16.00 Т/х «Бәсеке»
18.00 Т/х «Көкжал»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Бросить вызов судьбе»
21.00 Итоги дня
21.40 «Противостояние»
23.15 «Әсем әуен»

АСТАНА

06.00 «Сакральный Казахстан»
06.30, 08.00 «100 новых лиц»
07.00, 16.00 «Год волонтеров»
08.00 М/с «Маша и Медведь»
09.50, 22.00 «Кекеш келін»
11.20, 21.00 Т/х«Сүлеймен сұлтан»
12.30, 23.10 Т/х «Ұлы әмірші Қуаң Ге То»
14.00 Специальный репортаж
14.15 Д/ф «Тәуелсіздік дәуірі»
14.45, 03.55 Т/х «Ментовские войны»
16.45 «Келіндер»
17.30 «Үздік әзілдер»
18.00 Т/х «Белгісіз жан»
20.00, 02.00 «Астана таймс»
00.40 «Қош келдініз»
02.50 «Біреудің есебінен»
03.35 «KazNet»
04.40 «Отбасы»
05.00 «Латын әліпбиі»
05.40 «Туған жер»

ЕВРАЗИЯ

06.00 Т/х «Когда зовёт сердце»
06.45 «Той заказ»
07.10 «Басты жаңалықтар»
08.00 «Доброе утро»
11.00 «Жить здорово!»
12.00 «Qoslike»
15.40 «На самом деле»
16.40 «Пусть говорят»
18.00 «Басты жаңалықтар»
18.45 «Пендемiз ғой»
20.00 «Главные новости»
20.50 Т/с «Невский. Тень архитектора»
22.00 «П@ytina»
23.00 Т/с «Невский. Тень архитектора»

Жексенбі - Воскресенье, 6 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Д/ф «Дала өркениеті»
06.30«Tolagai»
07.35, 02.05 «Атамекен»
08.00 «Aqsayut»
08.30«Ұлы дала ұлағаты»
08.55, 02.25 «Аулдастар»
10.00, 18.00 Т/х «Келің әні»
13.30 «Абай тағлымы – тәуелсіздіктің тірегі» «Алтын домбыра»
16.50Д/ф «Тәуелсіздуктің тарландары»
17.10 «Қымбат жандар»
20.00 «Апта»
20.50 «Жүзден жүйрік»
22.30 Т/х «Фатмағұл»
23.30 «Jaidarman»
01.15 «Апта»

ХАБАР

06.00 «Перзент тілегі»
08.20 «Селаполетела»
09.00 «Самопознание»
09.10 «Я – чемпионPRO»
09.40 «Про спорт»
10.10 «Кім мықты?»

Жұма - Пятница, 4 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Д/ф «Азамат»
06.30, 17.00, 20.00, 00.30 Aqparat
07.05 М/ф «Питер Пэн»
08.00 «Tansholpan»
10.00, 18.00 Т/х «Келің әні»
12.00 Т/х «Қызық екен»
13.00 «Теледәрігер»
14.00 «Егіз лебіз»
15.10, 21.30 Т/х «Шабдалы-18»
16.10 «Иман өзегі»
16.40 «Әлем айнасы»
17.15 «Tәlim trend»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Фатмағұл»
00.00 «Parasat maidany»
01.05 «Ashyq alan»
01.55 «Теледәрігер»
03.05 «Ауылдастар»
03.10 «Parasat maidany»

ХАБАР

06.00 «Қызық times»
08.30 М/с «Буба»
09.15, 17.00 «Qalamaimyn»
10.20, 23.30 Т/х «Тракторшының махаббаты»
12.00 Жаңалықтар. Новости эфир/
12.30 «COVID-19»
13.10 Т/с «Фамильные ценности»
14.00 Т/с «Дети сестёр»
15.00 «Бүгін»
16.00Т/х «Бәсеке»
18.00 Т/х «Көкжал»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Бросить вызов судьбе»
21.00 Итоги дня
21.40 «Противостояние»
01.10 «Әсем әуен»

АСТАНА

06.00 «Сакральный Казахстан»
06.30, 08.00 «100 новых лиц»
07.00, 16.00 «Год волонтеров»
08.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.50, 22.00 Т/х «Кекеш келін»
11.20, 21.00 Т/х«Сүлеймен сұлтан»
12.30, 23.10 Т/х «Ұлы әмірші Қуаң Ге То»
14.00 Специальный репортаж
14.15 «Тәуелсіздік дәуірі» д/ф
14.50, 03.35 Т/х «Ментовские войны»
16.45 «Келіндер»
17.30 «Үздік әзілдер»
18.00 Т/х«Белгісіз жан»
20.00, 02.00 «Астана таймс»
20.55 Loto 5/36
00.40 «Қош келдіңіз»
02.55 «Біреудің есебінен»
03.35 «KazNet»
04.40 «Отбасы»
05.00 «Латын әліпбиі»
05.40 «Туған жер»

ЕВРАЗИЯ

06.00Т/х «Когда зовёт сердце»
07.00 «Басты жаңалықтар»
07.45 «Жұма уағызы»
08.00 «Доброе утро»
11.00 «Жить здорово!»
12.00 «Қос лайк»
15.40 «На самом деле»
16.45 «Жди меня: Казахстан»
18.00 «Басты жаңалықтар»
18.45 «Заң сөйлесін»
20.00 «Главные новости»
20.50 «Поле чудес»
22.05 Т/с «Мама в законе»
23.00 «П@ytina»
00.00 Т/с «Мама в законе»

20.45 «Аялы алақан»
00.35 К/ф «Сәлем Бішкек-2»
03.05 «Әзілстан»
03.25 «KazNet»
05.00 «Латын әліпбиі»
05.40 «Туған жер»

ЕВРАЗИЯ

06.00 Т/х «Когда зовёт сердце»
07.00 «Тамаша city»
08.00 «Сенбілік жаңалықтар»
08.40 Д/ф «Аңызбен астасқан Маңғыстау»
08.45«Воскресные беседы»
09.00 «Ералаш»
09.30 «Часы с кукушкой»
14.45«X Factor»
14.50 Т/х «Хутен и Леди»
16.00 Т/х «Тракторшының махаббаты»
18.00 «Basty bagdarlama»
18.35 «Ол кім? Бұл не?»
20.00 «Аналитика»
21.00 «Наседка»
22.00 «П@ytina»
23.00 «Наседка»
01.00 «П@ytina+»
02.00 «Непутёвыезаметки»
02.15 «Ол кім? Бұл не?»
03.15 «П@ytina+»
04.00 «Тамаша city»

02.20 «П@ytina»
03.05 «Заң сөйлесін»
04.05 «Той заказ»

КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Саодат»
08.50 «Мерекелік концерт»
09.40 «Новости»
10.20, 01.20 Т/с «Жена полицейского»
11.40 «Шеф»
16.30 «Следствием установлено»
17.00 Т/х «Жанған үміт»
18.00, 02.10 Т/х «Кектен туған махаббат»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Технологии вранья»
20.45 «КТКweb»
21.00 Вечерние новости
21.40 Х/ф «Укус волчицы»
03.15Т/х «Қара теңіз»
04.15, 05.00 «Мерекелік концерт»

ЖЕТИСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 TV-сабақ
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.35 «Сыралғы» /тікелей эфир/
19.20 «Саулықтың сыры»
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир/
20.00 «Ковид шолу»
20.10 «Ковид обзор»
20.15 «Дорожная карта занятости»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 Д/ф «Қазаны басқаның қайғысы басқа»
21.30 Итоговые новости
22.00 Телесериал «Күйеуге шыққым келеді» (9-серия)
22.10 «Болмыс» ток-шоуы
23.00 «Карантин»
23.30 Новости
00.00 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 «Ризамын»
06.20, 00.05 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
06.40 «Информбюро»
07.50, 22.05 Т/с «Ганга»
10.00 «What's Up?»
11.15, 21.00 Т/с «Пенсильвания»
12.25 «Коп»
15.00 «Кел, татуласайық!»
18.00 «Экстрасенсы-детективы»
20.00 «Информбюро»
03.00 Ризамын
04.30 Әзіл студио

7 КАНАЛ

06.10 «Гу гу гәп»
06.40Т/х «Әкесінің баласы»
07.20 «Айна-онлайн»
07.50, 22.30 Т/х «Элиф»
09.00 Т/с «Мама детектив»
10.10 Т/с «Чёрная лестница»
12.40 «KZландия»
13.00, 20.25 Т/с «Жалдамалы қалыңдық»
14.00 Т/х «Азулы әулет»
15.00, 04.10 «Q-eli»
16.10 «Дизель-шоу»
17.35 Шоу «Маска»
21.20, 03.00 Т/х «Солдат пен салауат»
23.30Х/ф «Елкі-3»
01.40 «Вокруг света за монетой»
02.50 «Қуырдақ»
05.00 «Женіп көр»

КТК

07.05 «Көңілді отбасы»
07.50 «Айхай 25»
09.30 «Смеяться разрешается»
11.20 Т/с «Семейные обязательства»
15.30 «Аталар сөзі»
17.00 Т/с «Галина»
21.00 «Портрет недели»
22.00 Х/ф «Дедушка»
00.00 «Иная реальность»
00.50 «Министерство правды»
01.25 К/ф «Аш бөледен қаш бәле-2»»
02.40 « Көңілді отбасы»
03.25 «Мерекелік концерт»
04.15. 05.00 «Көріпкел-2»

ЖЕТИСУ

07.05 «Ән тыңдайық» (онлайн-концерт)
08.00 «Әкелердің әңгімесі»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 М/ф «Тобот»
10.30 «Әдебиет пен адамзат»
11.00 «Жетісу адалдық алаңы»

Сенбі - Суббота, 5 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Дала өркениеті»
06.30 «Ғасырлар үні»
07.00 «Aqparat»
07.35 М/ф «Питер Пэн»
08.30 «Жүзден жүйрік»
10.00, 18.00 Т/х «Келін әні»
12.00 «Nur tiley»
12.35 Қуандық Рақымның концерті
13.30 «Абай тағлымы – тәуелсіздіктің тірегі». «Алтын домбра»
17.00«Жарқын жүздесу» ток-шоу
20.00 «Masele»
20.40 «Егіз лебіз»
22.30, 23.15 Т/х «Фатмағұл»
23.00 «Егіз лебіз»
23.40 К/ф «Стивен Хокингтің ғаламы»
01.50 «Nur tiley»
02.25 «Masele»

ХАБАР

06.00 «Ду-думан»
06.50 «Жұмыр жердің жұмағы»
09.00 «Өзін-өзі тану»
09.10«Мен – чемпионPRO»
09.40 «Q-бренд»
09.50 Х/ф «Так сложились звёзды»
12.30 «Aitystar»
14.15 «Курьер»
16.00 Т/х «Тракторшының махаббаты»
18.40 «Қазақконцерт әлемі: Бізге 60 жыл» концерті
19.40 «Бросить вызов судьбе»
20.10 «Отдел журналистских исследований»
21.00 «7 күн»
22.00 Х/ф «Малышка на миллион»
00.30 Т/х «Бәсеке»

АСТАНА

06.00, 02.35 «Ән мен әзіл»
06.30 «Сакральный Казахстан»
07.00 «Год волонтеров»
08.00 «100 новых лиц»
08.30 М/ф «Маша и медведь»
09.50, 22.00 Т/х «Кекеш келін»
11.20, 21.00 Т/х «Сүлеймен сұлтан»
12.30, 23.10 Т/х «Ұлы әмірші Қуаң Ге То»
14.00 «Q-travel»
15.00 К/ф «Сәлем Бішкек»
17.20 «Алдараспан»
18.00 Т/х «Белгісіз жан»
20.00 «Үздік әзілдер»
20.55 «Loto 6/49»
00.40 «Jaidarman live»
01.50 «Той жыры»
02.15 «KazNet»
03.20 К/ф «Қырғызстанға қош келдіңіз»
05.00 «Латын әліпбиі»
05.40 «Туған жер»

ЕВРАЗИЯ

06.00 Т/х «Когда зовёт сердце»
07.00 «Тамаша city»
07.55 «Басты жаңалықтар»
08.30 Д/ф «Тоқаев. Өңірлер. Семей»
08.45 Т/с «Мама в законе»
13.05 «Фабрика грез»
13.25«Лучше всех»
15.00Т/х «Хутен и Леди»
16.00 Т/х «Тракторшының махаббаты»
18.00 «Сенбілік жаңалықтар»
18.35 «Ең алғышқы»
20.00 «X Factor»
21.05, 23.00 Т/с «Часы с кукушкой»
22.00 «П@ytina»
02.00 «Ең алғышқы»
03.00 «П@ytina+»
03.45«Тамаша city»

11.25 Д/ф «Қазаны басқаның қайғысы басқа»
11.45 Телесериал «Күйеуге шыққым келеді» (10-серия)
12.00 «Жүрек сөзі»
12.30 «Ауылдағы ағайын»
13.00 «Қателік»
13.35 «Единый народ»
14.00 «Тарих парақтары»
14.30 «Әсем әуен»
15.00 «Онлайн-сұхбат»
15.35 «Карантин»
16.10 «Дорожная карта занятости»
16.20 «Ән тыңдайық» (онлайн-концерт)
17.00 «Полицейская служба»
17.15 «Қазақ үні»
18.00 «Спорт-тайм»
18.20 «Тарихи тұлғалар»
18.30 «Олжа»
19.00 «Ұлт құндылығы»
19.20 «Саулықтың сыры»
19.30 «Әкелердің әңгімесі»
20.15 «Абай-175»
20.30 Апта /қаз/
21.30 Апта /рус/
22.10 «Қателік»
23.00 «Карантин»
23.30 «Ән тыңдайық»(онлайн-концерт)

КТК

07.05 «КТК қоржынынан»
07.50Т/х «Бақытқа есік ашайық»
08.50 «Базар жоқ алаңы»
09.35 «КТКweb»
10.00 «Смеяться разрешается»
12.30 Т/с «Укус волчицы»
16.30 «Аталар сөзі»
18.00 «Мерекелік концерт»
18.30 «Айхай 25»
21.00 «Большие новости»
22.00 «Семейные обязательства»
01.40 К/ф «Асылым»
03.10 Т/х «Бақытқа есік ашайық»
03.50 «Базар жоқ алаңы»
04.35, 05.15 «КТК қоржынынан»

ЖЕТИСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 М/ф «Тобот»
10.30 «Спорт тайм»
11.00 «Болмыс»
11.45 Телесериал «Күйеуге шыққым келеді» (9-серия)
12.00 «Әкелердің әңгімесі»
12.40 «Әсем әуен»
13.00 «Арнайы репортаж»
13.30 «Экореид»
14.00 «Олжа»
14.30 «Ұлт ұлағаты»
15.00 «Онлайн-сұхбат»
15.35 «Карантин»
16.10 «Жұмыспен қамту жол картасы»
16.20 «Ән тыңдайық»
17.00 «Полиция қызметі»
17.30 «Единый народ»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.30 «Қателік»
19.15 «Саулықтың сыры»
19.30 «Жүрек сөзі»
20.00 «Ауылдағы ағайын»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Тарих парақтары»
21.30 Итоговые новости
22.00 Телесериал «Күйеуге шыққым келеді» (10-серия)
22.10 «Әкелердің әңгімесі»
23.00 «Карантин»
23.30 Новости
00.00 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00, 03.00 «Әзіл студио»
06.20 «Информбюро»
07.20, 01.10 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
09.00 «Готовим с Адель»
09.30 «Экстрасенсы против детективов»
11.40 М/ф «Маша и медведь»
12.00 «Во весь голос»
14.00 Х/ф «Пираты. Банда неудачников»
16.10Х/ф «Призрачный гонщик»
19.10 Х/ф «Ангелы и демоны»
22.10 Концерт «Өнер қырандары TOP»
02.30 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00 «КТА лигасы»
08.25 «Айна-онлайн»
09.00 М/ф «Норм и несокрушимые:Большое путешествие»
10.40 «Посольство красоты»
11.10 «Дизель шоу»
12.50 Х/ф «Елкі-3»
15.00, 03.00Т/х «Сезім симптомдары»
16.15, 04.00 Т/х «Солдат пен салауат»
18.20 Т/х «Минус 750»
20.45 Шоу «Маска»
23.25 Х/ф «Розовая пантера»
01.30 «Вокруг света за монетой»
04.50 «Женіп көр»

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 «Әзіл студио»
07.00 «Өнер қырандары TOP»
10.00 «Готовим с Адель»
10.35 «Экстрасенсы против детективов»
12.35 «Во весь голос»
14.35 Х/ф «Призрачный гонщик»
17.30Х/ф «Ангелы и демоны»
20.30 Х/ф «Неуязвимый»
23.00 «Неге?»
00.50 Х/ф «Соната»
02.10 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00«КТА лигасы»
08.25 «Айна-онлайн»
09.00 «Юмор! Юмор! Юмор!»
11.00 Т/с «Ноты любви»
15.00, 03.00 «Тамаша»
16.00, 04.00 Т/х «Солдат пен салауат»
17.15 «Бастық боламын»
21.00 Х/ф «Миф»
23.30 Х/ф «Под прицелом»
01.30 «Вокруг света за монетой»
02.40 «Q-eli»
05.00 «Женіп көр»

Көп тілді оқыту – жас ұрпақтың білім кеңестігінде еркін самғауына жол ашатын, әлемнің ғылыми құпияларына үңіліп, өз қабілетін танытуына мүмкіншілік беретін басты қажеттілік. Оны Елбасы Н. Назарбаев алқалы бір жиында: «Қазақстан бүкіл әлемде халқы үш тілді пайдаланатын мәдениетті ел ретінде танылуға тиіс. Бұлар: қазақ тілі – мемлекеттік тіл, орыс тілі – ұлтаралық тіл, ағылшын тілі – жаһандық экономикаға ойда кірігу тілі» деп атап көрсетті.

«ҚАЗАҚ ҚАЗАҚПЕН ҚАЗАҚША СӨЙЛЕССІН...»

Елбасымыздың Қазақстан халқының келешегін ұштұғырлы тіл саясатымен байланыстыруының астарында үлкен бір стратегиялық мән-мағына бар, өйткені, қазақ тілі – ұлтымыздың белгісі, елдігіміздің айғағы, сондықтан да, оны білу – басты міндет.

Тіл – ұлт құрылымының негізгі бөлігі. Тілінен айырылған халық өзіне тән барлық қасиетін жоғалтып, ел болудан қалады. Тілдің қасиетіне бабаларымыз әуел бастан ақ мән берген. Мысалы: «Өнер алды қызыл тіл», «Бал тамған тілден у тamar», «Тіл тас жарады, тас жармаса, бас жарады» деген дана сөздер еліміздің тілге деген құрметін, оны қаншалықты бағалайтынын көрсете білген. Тіл алдындағы үлкен жауапкершілікті еліміз,

ұрпағымыз сезінсін деп Елбасы Н.Назарбаев «Қазақ қазақпен қазақ тілінде сөйлессін» деп атап көрсетті. Тіл ғұмыры уақыт секілді мәңгілік. Ол өткеннің ұрпаққа қалдырған аманаты деп білуіміз қажет.

С. ДИХАНБАЕВА,
Кербұлақ ауданының №2
аудандық сотының кеңсе меңгерушісі.

Судьялардың қызметін қамтамасыз етуде маңызды рөлді сот отырысының хатшысы атқарады. Сот отырысының хатшысы лауазымына жоғары заң білімі бар не мемлекеттік қызмет өтілі бір жылдан кем емес немесе осы санаттағы нақтылы лауазымның тиісті функционалдық бағыттарына сәйкес салаларда кемінде екі жыл жұмыс өтілі бар болған жағдайда заң мамандығы бойынша арнаулы орта білімі бар адам тағайындалады, сондай-ақ олар кеңсе басшысы мен кеңсе меңгерушісіне бағынады және оларға есеп береді.

СОТ ОТЫРЫСЫНЫҢ ХАТШЫСЫ МІНДЕТІ

Сот отырысы хатшысының міндеттері: Республиканың Конституциясы мен заңнамасын сақтайды; азаматтар мен заңды тұлғалардың құқықтарының, бостандықтары мен заңды мүдделерінің сақталуын және қорғалуын қамтамасыз етеді, азаматтардың өтініштерін заңмен белгіленген тәртіпте және мерзімде қарайды, олар бойынша қажетті шаралар қабылдайды; өзіне берілген құқықтар шегінде және лауазымдық міндеттеріне сәйкес өкілеттіктерді жүзеге асырады; мемлекеттік және еңбек тәртібін сақтайды; өзіне заңмен белгіленген шектеулерді қабылдайды; заңнамамен белгіленген қызмет әдебінің нормаларын сақтайды; жоғары лауазымды адамдардың өз құзыреттері шегінде шығарған бұйрықтарын, өкімдерін, шешімдерін және

нұсқауларын орындайды; мемлекеттік құпиялар мен заңмен қорғалатын өзге де құпияларды, соның ішінде заңмен белгіленген мерзім ішінде мемлекеттік қызметті тоқтатқаннан кейін де сақтайды және т.б. өзіне жүктелген және Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін басқа да міндеттерді орындайды.

Сотта қаралатын кез келген істің өзіндік қиындықтары мен қатар істі өндіріске дайындау сатылары болады. Сот отырысы хатшысының жұмысы күрделі, көп салалы, сөйте тұра қызықты да.

Данияр МОЛДАХМЕТОВ,
Талдықорған мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотының бас маманы-сот отырысының хатшысы

1 ЖЕЛТОҚСАН – ҚР ТҰҢҒЫШ ПРЕЗИДЕНТ КҮНІ

ХАЛЫҚТЫ ЖАРҚЫН ІСТЕРГЕ ЖҰМЫЛДЫРУШЫ

Қазақстан Тәуелсіздігін жариялап, жаңа тарих парағын ашқаннан бері алмағайып заманның талай қиын қыстау кезеңін бастан өткере отырып, Қазақстанның Тұңғыш Президенті – Елбасымыз Н.Назарбаевтың білгір де парасатты басшылығының арқасында көпұлтты республикамыздың шаңырағы шайқалмай, керегесі сөтінемей өзіне лайықты өркендеу жолына түсті.

Қазақстан егеменді ел болып, дүниежүзіне танылды. 130-дан аса ұлт өкілі тұратын осынау қасиетті мекенде, асқақтаған өлкеде, кеңшілігі керемет дархан дастархандай далада, егіні теңіздей толқыған, төрт түлігі өрбіген, өндірісі өркендеген мекенде өмір сүруші әрбір адам өз Отанын жанындай сүйіп, оның көк байрағын көкке көтеруді мақтаныш тұтады.

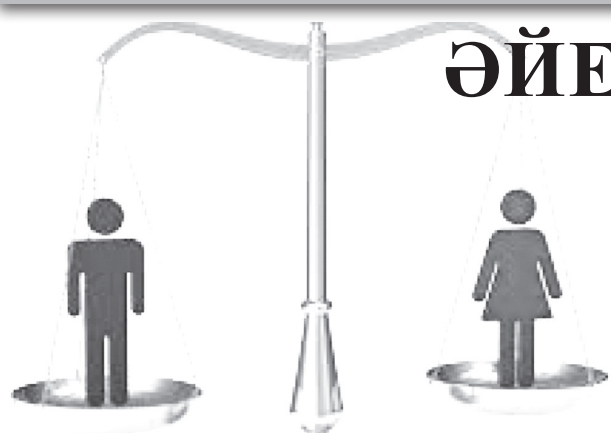
Баршамызға белгілі, Елбасының осындай ерен еңбектері ескеріліп, 2011 жылы 1 желтоқсан Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Күні болып белгілеген еді. ҚР Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев мемлекеттің бірлігін, Конституциясын, адам мен адамзаттың құқықтарын және бостандықтарын қорғауды қамтамасыз еткен жаңа тәуелсіз мемлекеттің негізін қалаушы екендігі ешкімде де дау тудырмасы анық жайт. Осыған орай аталған Заңның қабылдануы арқылы Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің Республикаға сіңірген ғаламат зор еңбегі танылған болатын. Еліміздің жоғары заң шығарушы органы мұндай шешімді ең алдымен Қазақстан Республикасында 1991 жылғы 1 желтоқсанда өткен Тұңғыш Президент сайлауымен байланыстырады. Дәл осы 1 желтоқсанда, алғаш рет өткен жалпыхалықтық сайлауда егемен Қазақстанның негізін салушы Нұрсұлтан Назарбаев Тұңғыш Президент болып сайланды. Тізгінді қолға алған күні-ақ Елбасы қазақстандықтарға алдағы өмірдің жеңіл болмайтынын, бірақ жарқын да жақсы күндерге

бірлік пен татулық, іскерлік пен қабілеттілік арқылы жетуге болатынын уәде еткен. Ата-бабамыздың ғасырлар бойы асыл арманы болып келген егемен Қазақстанды құру жөніндегі тарихи аманаты 1991 жылғы 1 желтоқсанда бірауыздан Мемлекет басшысы болып сайланған Тұңғыш Президент – Елбасы Н.Назарбаевтың басшылығымен іске асты. Республика Президентінің жетекшілігімен кең ауқымды экономикалық, саяси және әлеуметтік реформалар жүзеге асырылуда. Қазақстан мемлекеттілігінің негізін қалаушы – еліміздің Тұңғыш Президенті Н. Назарбаев халықты жарқын істерге жұмылдыру, қоғамдағы татулық пен келісімді нығайту, бүкіл халықаралық қоғамдастықтың ризашылығы мен құрметіне ие болған жаһандық және өңірлік бейбіт бастамалардың авторы ретінде елдің сыртқы саяси бағытын дәл айқындау ісіне орасан зор үлес қосуда.

Майкүл МАМУТОВА,
Талдықорған МАӘС-ның судьясы.

ГЕНДЕР

ӘЙЕЛ ТЕНДІГІ

Елімізде гендерлік теңдік мәселелерінде белгілі бір жетістіктерге қол жеткізілді, сонымен қатар, нормативті-құқықтық база да жетілдірілуде. 2009 жылдың желтоқсанында гендерлік бағыттаушы заңнама аясында «Тұрмыстық зорлықтың алдын-алу туралы», «Ерлер мен әйелдердің тең құқықтары мен тең мүмкіндіктерінің мемлекеттік көпілдігі туралы» Заңдар қабылданды.

Азаматтық қоғам ұлттық гендерлік саясаты жүзеге асыруға, өмірдің барлық саласында гендерлік теңдікке қол жеткізу механизмін дайындауға белсенді түрде қатысуда. Гендерлік саясат дегеніміз әйелдерді ерлермен тең дәрежеде билікке тарту, ана мен балаға айрықша әлеуметтік жағдай жасау, отбасындағы зорлық-зомбылықтың алдын алу сияқты мәселелерді шешу боп табылады. Қазақстан Республикасында гендерлік теңдік стратегиясын іске асыру әйелдер мен ерлердің өздерінің өмір сүру құқықтарын жынысқа байланысты кемсітудің іске асыруы үшін жағдай жасауға ықпал ететін болады.

Ермен-әйелдің құқықтары мен мүмкіндіктерінің нақты теңдігін қамтамасыз ету – уақыт талабы. Сондықтан аталмыш стратегияның басты мақсаты Қазақстан Республикасының Конституциясы мен Қазақстан қосылған халықаралық

актілерде жарияланған, ер мен әйелдің тең құқықтары мен тең мүмкіндіктерін іске асыру үшін жағдай жасау, сондай-ақ олардың қоғам өмірінің барлық саласына тең жағдайда қатысуы, қоғамдық-саяси өмірде гендерлік теңдікке қол жеткізу, атқарушы және өкілдік билік органдарында, шешімдер қабылдау деңгейіндегі басқару процесстерінде ер мен әйелдің тең (паритетті) өкілдік етуіне қол жеткізу, экономика саласында гендерлік теңдікке қол жеткізу, әйелдер арасындағы кәсіпкерлікті одан әрі дамыту, әйелдердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыру тағы басқа маңызды міндеттер болып табылады.

Арман АМАНҒАЛИЕВ,
Талдықорған қалалық сотының жетекші маманы.

ӨТКЕН КҮНДЕ БЕЛГІ БАР

Жалғасы. Басы 8-9 беттерде

Солай ғашықтарға барумен күндер өтіп, жаңа жыл да келді. Ендігі біздің жоспарымыз Ғабиденнің үйленуі. Жаңа жылдың алдында Төле би 150-5-ші пәтерде тұратын менің ағаларым Таразға кететін болып, бір-екі құдашама үйін табыстап кетіпті. Не керек солармен бәріміз ақылдасып, бастаңғы жасауға келістік. Келіскен себебі біреуінің Ғабиден серіге ойы кетіп қалған сияқты. Қаңтар айының басынан күнде тойлап жүріп, ақшамыз да бітіп, қалтамыз қағылып, Ғабиденнің жинаған комсомол взносының да басына су құйғанбыз. Енді не істеу керек. Екі күннен кейін жаңа жыл. Алдағы жоспарымыз, нар тәуекел деп Гүлбаршынды алып қашу. Ойлана келе, «Сен бір амалын таппасаң болмайды» деп ғашықтықтың дертіне шалдыққан досым мұңайды. Сол уақыттарда қазақы қойдың терісінен тігілген қара тон өте кәт болатын. Оның менде біреуі бар. Меркіге досыммен тойға барғанда ауданның қоймасына кіріп, 97 сом ақшаға алғанмын. Соны сатқаннан басқа амал жоқ. Ол тон, Тастақтың қара базарында 400-500 сом тұрады. 1985 жылдың желтоқсаны. Күн қақап тұр 35-40 градус шамасында. Тәуекел деп тонды үстіме киіп, екеуміз 4-ші трамвайға отырып, Тастаққа тарттық. Жолда көргендер қызығып, «Сатасыз ба?» деп сұрай бастады. «Жоқ» деп тұрғам Тастаққа екі аялдама қалғанда Ғабиден досым шыдамай бір, Семейдің жігіттеріне тонды трамвайдың үстінде-ақ 350 сомға сатып жіберіпті. Шешіп беруге тура келді. Күн болса қақап тұр костюммен қата жаздап, үйге әрең жеттік. Сонымен құдашалар бар бәріміз бастаңғы дастарханына оны-мұны алып, жаңа жылға дайындалып, үйге Гүлбаршынды жолдас қыздарымен шақырып, керемет той өткіздік. Келесі жоспар, жаңа жылдың алдыңғы аптасында қызды әкету. Жатаққа барып, Оразмерген, Тұйғындарға ескертіп, өзіміз жолға 25 сомға пазик машинесін жалдап, оған (Столичный) орталық гастрономынан тойдың тауарларын толтырып, жатаққа келіп жеттік. Қыз алып қашардағы бар жігіттердің амалы сол, бір жігіттің туған күні. Не керек, бізде сол амалмен Гүлбаршынды үш-төрт жолдас қыздарымен алып шығып, Тұйғын, Оразмергендер бәріміз қайдасың Қаракерме деп, тартып отырдық. Жолда жүздетіп алған жігіттер әндетіп келеді.

Түргеннің түсте келдім қаласына, Сөзімнің қыл сыймайды арасына. Жүздерін көре алмадым амал қанша,

Қызылдың тегіс сәлем баласына – деп заманында Құлмамбет ақын жырына арқау еткен атақты Түргенге келіп жеттік.

Жағдайына байланысты Оңтүстікке қоныс аударған Құланаян Құлмамбет елін сағынып, Түргенге жетіп, халықты жырға бөлейді. Құлмамбет келіпті деп, жан-жақтан көп ел жиналып, жырын тыңдап таңға отырады. Ол кезде Түрген мен Қаракермедің болысы Шәутен, Шөпшек деген Шапырашты екен. Ол да келіп сәлем береді. Жырға сусындаған халық ортаға дөңгелетіп теңге тастай бастайды. Шәутен,

АЛТЫНШЫ БРИГАДА

Шөпшек те елден қалмайын деп үш теңге тастапты. Онда үш теңгеге бір қой келеді екен. Сонда Құлмамбет: «Түргеннің болысы Шәутен, Шөпшек, Жүрсін ба, қалт-құлт етіп ептеп-септеп» деп елді күлкіге батырады. Сәлем бергені Талғардан Сайма Сай болыста келген екен, ол жиырма бес сом тастапты. Ол бес жылқының құны екен. Сонда Құлмамбет: «Аман ба Үшкемпірдің Сайма Сайы, Халқының маңдайына біткен күн мен айы» деп оған ризашылығын білдіреді. Сол жолы Албанның сексенге тарта игі жақсыларына жыр арнайды. Құлмамбет ақынның осы Қаракерме ауылының етек жағында мәңгілікке дамылдаған шағын зираты бар. Түргеннің орталығында мәдениет үйінің алдында ескерткіші қойылған. Мен осы жайлы да достарыма айтып өттім. Қаракерме мен ортадағы Түрген сайына жеткенде Ғабиден досым жүрексініп: «Әй Қошеке, бөле болып, қыздар көнбей сотталып кетіп жүрмейік» деп қорқынышын білдірді. Пазикті Түрген сайының жоғары жағына тоқтатып, бәрін жерге түсіріп, мен қыздарға ашығын айттым. «Ешқандай туған күн жоқ, Гүлбаршын сені Ғабиденге алып қашып келе жатырмыз, осы жерде, көнбесең оныңды айт, болмаса қайтып апарып тастаймыз, үйге барып шу көтеріп жүрмендер» дедім. Сұлудың ой, қиялындағы ұзын бойлы, қияқ мұртты, жігіттің қасқа сұңқары, Ғабидендей серіден айырылып қалмайын дегендей, Гүлбаршын да үнсіз, ұялған болып төмен қарады. «Үнсіздік келісімнің белгісі. Ал Ораз, Тұйғын тойды бастандар» деп әндете отырып, Гүлбаршын сұлуды Қаракермедің Талдыбұлағына келін қылып түсірдік. Ести сала Ғабиденнің Бауыржан, Ахан бастаған кластастары табан жиналып, той-тойға ұласып сала берді. Көрші Мүмбат бастаған түріктің қыздары да келіп, «Сән мәники, мән сәники» деп жүретін ағаларын құттықтап, қимастық сезім болды ма, көздерінен жасы мөлтілдеп тұрды. Дүрілдетіп, үш күн, үш түн той тойлап, Оразмерген мен Тұйғындар бар қызықты көріп, сабақтарына кетті. Солай, Ғабиден досым сау басына сақина тілеп алған еді.

1986 жыл. Желтоқсанның 14-ші жұлдызында кезекті демалысыма шықтым. 15 желтоқсан үйде отырғанмын, кешкі жаңалықтардан диктор Ласкер Сейітов Қазақстанның басшысы Дінмұхаммед Қонаевты орталық комитеттің шешімімен қызметінен алып, орнына Грузияда қызмет жасаған Геннадий Колбин келді деп хабарлады. 16-17-18-желтоқсан елмен бірге алаңға шығып,

небір сорақыларды көріп, есітіп, күйзелгенімізді несін жасырайық. 1986 жылдың желтоқсанының 27-ші жұлдызында мен де жаңағы жолдастарыммен ақылдасып, СХИ-дың екінші курс студенті Роза ханыммен шаңырақ көтердім. Оразмерген, Ахмет, Ермак тағы басқа азаматтар ештеңеге қарамай шуылдатып, Таразға шығарып салды. 1987 жылдың қаңтар айында Алматыдағы Төле би-Байзақ көшесінің қиылысында «Волна» дейтін кафеде той бердік. Тойыма Болат аға бастаған Қаракермеліктер қопарыла көшіп келді. Сазгер Ілия Жақанов, әнші Қайрат Байбосынов, олимпиада чемпионы Жақсылық Үшкемпіров, актер Омар Қиқымов, курстасым Болат Оспанов, СХИ-дың ұстаздары, студенттері не керек ұлан-асыр той болды. Бір жақсысы сол уақытта М.Гарбачевтың «сухой закон» дегені шығып, тойымыз ащы сусыз өтті. Алматыдағы ащы сусыз өткен тойдың алғашқысы біздің той болған шығар. Қазір, қара тонның арқасында үйленген Ғабиден мен Гүлбаршын үлгілі отбасы. Айнашпен Фаридасы шаңырақ құрған, Ғайни келін әкеліп, немерелерінің қызығын көріп отыр.

1984 жылдан 1987-нің күзіне дейін Қаракермеде жұмыс істеп, үш жылда осы бригадаммен бес жылдық планы орындап, Облыс бойынша алдыңғы орынға шықтық. Жұмыскерлер жоспар орындалғасын жыл соңында бір тиынға жеті тиыннан үстем ақыға қол жеткізіп, бәрі қарық болды. Сол жылдан бастап кезінде облыс көлемінде ең төменгі көрсеткіштегі (Киров) Қаракерме совхозы, Республикадағы алдыңғы қатарлы совхоздардың қатарына шықты. Бұл әрине, совхоз директорымыз Сатылған Жұрынбаевтың жетістігі болатын. Ол кісі мұның алдында Жезқазған облысы, Ақадыр ауданы, Октябрьдің 40-жылдығы совхозында еңбек жолын бастап, агроном, совхоз директоры, Ақтоғай ауданында екінші хатшы қызметтерін атқарған өте білімді, іскер, әрі темірдей тәртіптің адамы еді. Бірде агроном кезіндегі әңгімесін айтып бергені де бар. «Совхозымыз, егін мен мал шаруашылығы болатын. Үйге қонақ келіп, бір бас қой жаздырып алуға қойшыға бардым» дейді. Сонда қойшы: «Қарағым агрономның жұмысына несіне қызықтың, зоотехник, ветврачтар бірдей қой, сиыр, жылқы жеп жатады, сен сонда топырақ жейсің ба? Ал, қане таңдаған қойыңды алшы» депті. Көлігімнен түсіп, қойды аралап, денесі ірілеу еті келісті, бір үлкен ақ қойды ұстадым. Қойшы қарап тұрып: «Әй, шырағым-ай, қой таңдауды да білмейді екенсің ғой, алдағы қойды жіберіп, ана

үлкен қара қойды ұста» депті. Неге деп сұрағанында қойшы: «Ақ қойға, денесіне күннің көзі шағылысып, ыстықты жақсы қабылдай алмайды, ал қара қойдың денесіне күннің көзі өтеді де, еті ширап, өте дәмді болады» деді дейді. Міне халықтың ет жеуде де тәжірибесі қандай деп күлгені бар еді. Егемендікті алғаннан кейінгі жылдары колхоз, совхоздар тарап, ел босып жатқанда, Сатылған ағамыз 1983 жылы өзі бастық болып келген Қаракерме совхозын 2000 жылға дейін таратпай, шашау шығармай, сол қалпында ұстап, елді жұмыспен қамтамасыз етіп отырды. Ол еңбектері де бағаланып, мемлекеттік марапаттарға да ие болды.

Ал бас агрономымыз Құлыбеков Еркебай ағамызға келсек, Мәскеу Төмрияев академиясын қызыл диплоға бітірген орысша, қазақша тілге бірдей, іскерлігіне білімі сай, серілігі де жоқ емес, сайыпқыран жігіт болды. Облыста өтетін жиындарда сөйлегенде сол ауданды басқарған, Марков Анатолий Иванович, Попович Александр Гергиевич деген хатшылардан артық болмаса кем соқпайтын, бір бас жоғары тұрады десем артық айтпаспын. 1985 жылы ауданға рапоға орынбасар болып көтеріліп, одан 1986-шы жылы мамыр айында төменгі «Гигант» совхозына директор болып сайланды. Артта қалып кеткен ол совхозды да алдыңғы қатарға шығарды. 1987 жылы Мәскеуге XIX парт конференцияға делегат, әрі президиум мүшесі болып шақырылып, Гос секретарь Михаил Горбачевпен тізе қағыстырып, қатар отырды. Келгесін совхоздың жетістіктері ескеріліп, 1989 жылы Алматы облысы, Талғар ауданына екінші хатшы болып көтерілді. 1990 жылы артта қалған Талғар ауданының «Горный гигант» совхозын көтеруге сонда жіберілді. Сол совхоздан кезекті зейнет демалысына шықты. Қазір Құлыбеков Еркебай ағамыз жетпістен, Жұрынбаев Сатылған ағамыз сексеннен асты. «Аллаға шүкір» деп немере, шөберелерінің қызығын көруде. 1987-ші жылдың күзінде мен де жұмыстан жақсы нәтиже көрсеткеніме байланысты Еркебай ағам аудан хатшысына ұсыныс жасап, төменгі Жарсу совхозына бас агроном болып қызметке көтерілдім. 1994 жылы Алматы телекомның шаруашылық мекемесіне директор болып ауыстым. Одан арғы жағы әңгіменің басында айтылды. Қазір журналистпін. Міне, менің естелігімнен қысқаша үзінді.

Қойшығұл ЗАРЛИЕВ

СУДЕБНАЯ СИСТЕМА

В СООТВЕТСТВИИ С ЗАКОНОМ РК ОТ 12.11.2015Г. «О ГОСУДАРСТВЕННОМ АУДИТЕ И ФИНАНСОВОМ КОНТРОЛЕ» КОМИТЕТ ВНУТРЕННЕГО ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА МИНИСТЕРСТВА ФИНАНСОВ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН НАДЕЛЕН КОМПЕТЕНЦИЕЙ ОСУЩЕСТВЛЯТЬ КАМЕРАЛЬНЫЙ КОНТРОЛЬ В ПОРЯДКЕ, ОПРЕДЕЛЕННОМ ЗАКОНОМ И ПРАВИЛАМИ ПРОВЕДЕНИЯ КАМЕРАЛЬНОГО КОНТРОЛЯ.

КАМЕРАЛЬНЫЙ КОНТРОЛЬ

В соответствии с Законом камеральный контроль проводится уполномоченным органом по внутреннему государственному аудиту без посещения объекта государственного аудита в порядке, установленном Законом и правилами проведения камерального контроля, путем сопоставления сведений, полученных из различных источников информации, по деятельности объектов государственного аудита (п. 1 ст. 30 Закона).

В случае выявления нарушений по результатам камерального контроля уполномоченным органом по внутреннему государственному аудиту оформляется и направляется объектам государственного аудита уведомление об устранении нарушений, выявленных по результатам камерального контроля, с приложением подтверждающих материалов в срок не позднее пяти рабочих дней со дня выявления нарушений (п. 1 ст. 31 Закона).

Согласно п. 1 статьи 32 Закона, п. 16 Правил, неисполнение в установленный срок уведомления об устранении нарушений, выявленных по результатам камерального контроля, влечет приостановление расходных операций по кодам и счетам объектов государственного аудита, открытых в органах казначейства, банковским счетам (за исключением корреспондентских) объектов государственного аудита в соответствии с пунктом 1 статьи 32 Закона, а также административную ответственность должностных лиц в соответствии с законодательством Республики Казахстан об административных правонарушениях.

Таким образом, в случае неисполнения уведомления уполномоченным органом по внутреннему государственному аудиту выносятся распоряжение о приостановлении расходных операций.

Действующим законодательством предусмотрена возможность обжаловать уведомления путем направления в Комитет мотивированного возражения и/или обращения непосредственно в суд о признании уведомления незаконным и его отмене.

Жасулан БАЙМУКАШЕВ,
главный специалист-секретарь судебного заседания СМЭС.

В области уголовно-правовых отношений важным направлением противодействия преступлениям является регламентация вопроса защиты половой неприкосновенности или половой свободы несовершеннолетних как особой составляющей обеспечения надлежащего уровня духовно-нравственного и морального развития членов общества.С 1 января 2020 года в Казахстане вступили в силу изменения в законодательство, согласно которым насилие переведено из преступлений средней тяжести в тяжкое. Теперь за насилие против детей не достигших 14 лет согласно ст.ст. 120, 121 УК предусматривается наказание 20 лет лишения свободы либо пожизненное заключение.

Так, согласно ст. 122 УК половое сношение с лицом, не достигшим 16-летнего возраста, наказываются лишением свободы на срок до 5 лет, а те же деяния, совершенные родителем, педагогом либо иным лицом, на которое возложены обязанности по его воспитанию, наказываются лишением свободы на срок от 7 до 10 лет с пожизненным лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью. Если половое сношение или иные действия сексуального характера

ОБ УГОЛОВНОЙ-ПРАВОВОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ПОЛОВОЕ ПРЕСТУПЛЕНИЯ В ОТНОШЕНИИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

были совершены неоднократно или в отношении двух и более несовершеннолетних лиц наказываются лишением свободы на срок от 10 до 15 лет с пожизненным лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью.

Кроме того, установлена ответственность за доноительство, или укрывательство фактов педофилии. Это теперь считается тяжким преступлением с максимальным лишением свободы – 6 лет.

Статус подобных преступников законодательство Казахстана подчеркивает особо. К лицам, которые совершили уголовное преступление против половой неприкосновенности, не применяется условное осуждение, освобождение от уголовной ответственности в связи с раскаянием или примирением. Также к ним не применяется условно-досрочное освобождение и замена неотбытой части наказания более мягким видом. Они не освобождаются от отбывания наказания в связи с истечением срока давности обвинительного приговора, на основании амнистии или помилования.Осуждённые выходят из мест

лишения свободы с административным надзором до 3 лет. Это значит, что преступник не имеет права покидать место проживания, посещать определенные места. Кроме того, ему запрещается любыми способами общаться с несовершеннолетними без согласия их родителей.

Для того, чтобы предотвратить совершения преступления, в первую очередь родители должны объяснить ребенку, что нельзя разговаривать с незнакомцами на улице, впускать их в дом, садиться в чужую машину, принимать подарки от незнакомых людей. Необходимо ограждать ребенка от контакта с «группой риска» — алкоголиками, пьяницами, наркоманами. Ну и конечно желательно не оставлять детей надолго без присмотра на улице, они должны быть постоянно в поле зрения родителей. Родители должны научить своего ребенка правилам безопасного поведения, контролировать и оберегать его.

Ерлан КЫДЫРБАЕВ,
старший прокурор управления прокуратуры области.

ПОРЯДОК УПЛАТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОШЛИНЫ

Действующий с 1 января 2016 года Гражданский процессуальный кодекс ввел новшества и в порядок уплаты государственной пошлины.

Прежде всего это касается исковых заявлений о взыскании морального вреда, причиненного распространением сведений, порочащих честь, достоинство и деловую репутацию.

В соответствии со статьей 104 ГПК РК цена иска о взыскании компенсации морального в денежном выражении, причиненного распространением сведений, порочащих честь, достоинство и деловую репутацию, определяется предъявленной к взысканию суммой.

Это означает, что гражданин обратившийся в суд за защитой чести достоинства и деловой репутации, если захочет взыскать с ответчика моральный вред, должен заплатить госпошлину 1 процент от предъявленной суммы.

Еще одно новшество, теперь частью 3 статьи 106 ГПК предусмотрена отсрочка оплаты госпошлины по искам о защите прав потребителей, поданным гражданином.

По таким искам, суд производит отсрочку от уплаты государственной пошлины до принятия соответствующего решения по делу. При принятии решения суд присуждает расходы, связанные с уплатой государственной пошлины, с проигравшей стороны.

В соответствии с частью 2 статьи 109 ГПК суд вправе отнести все судебные расходы по делу на лицо, злоупотребляющее процессуальными правами или не выполняющее процессуальных обязанностей, в том числе в случае представления доказательств с нарушением срока и порядка представления доказательств без уважительных причин, представления доказательств без уважительных причин, восесли это привело к затягиванию судебного процесса, воспрепятствованию рассмотрению дела и принятию законного и обоснованного судебного акта.

Серик МУХАМЕДЬЯРОВ,
главный специалист-секретарь судебного заседания СМЭС.

ГРАЖДАНСКИЙ КОДЕКС

ДЕНЬ ПРЕЗИДЕНТА

В ДРУЖБЕ НАША СИЛА!

Мировые эксперты уже называли День Первого Президента воплощением суверенитета и независимости РК.Отмечая День Первого Президента, мы можем без всякого преувеличения сказать, что этот праздник имеет большое значение не только для казахстанцев, но и для всего большого евразийского сообщества. Дело в том, что евразийская формула XXI века приобрела новое звучание в интеграционной концепции Президента. Ещё весной 1994 года Н.А.Назарбаев высказал убежденность в том, что на смену нынешнему разединению придёт эпоха интеграции государств евразийского пространства. Сама история сегодня подтверждает эти слова. И сегодня евразийская идея Н.А.Назарбаева получает широкое признание. Именно поэтому День Первого Президента в Казахстане, - это важный день для всего евразийского сообщества.

В настоящее время Казахстан признан международным сообществом как современное демократическое государство. Немалая заслуга принадлежит Н.Назарбаеву, который возглавлял Республику с момента учреждения должности 24 апреля 1990 года. Следует отметить, что только настоящий лидер, настоящий Президент на тот момент обладал достаточным авторитетом, чтобы в сложных условиях издать важнейшие государственные акты, обеспечивавшие реальный суверенитет Казахстана. Решая экономические проблемы страны, Первый Президент — Елбасы Н.Назарбаев уделял не меньшее внимание поддержанию мира и согласия в казахстанском обществе. Он вывел формулу общественного единства, казахстанскую модель межэтнического и межконфессионального согласия, которая строится на принципах дружбы, толерантности и совместного достижения стратегических целей. Эту уникальную модель сегодня пристально изучают во всем мире, ей нет аналогов. Впервые в нашей стране в марте 1995 года была создана Ассамблея народов Казахстана — консультативно-совещательный орган при президенте Республики, деятельность которой направлена на сохранение стабильности в обществе.В этом смысле, День Первого Президента можно назвать и Днем единства и толерантности всех казахстанцев.

Взвешенная внутренняя и внешняя политика, проводимая Елбасы, обеспечила создание современного, динамично развивающегося государства с социально-ориентированной экономикой. Государство создало правовые и социально-экономические условия для гармоничного и всестороннего развития граждан, соблюдения их прав и свобод, сохранения межнационального согласия и формирования гражданского общества.

Виктор ХИЛЬНИЧЕНКО,
руководитель КХ «Хильниченко»,
депутат Алматинского областного маслихата.
Ескельдинский район.

ОСНОВНЫЕ ПРИОРИТЕТЫ

МЕРЫ БОРЬБЫ С КОРРУПЦИЕЙ

Наше государство, как и многие другие страны мира, ведет целенаправленную работу по предупреждению и предотвращению коррупции. Казахстан — одно из первых государств СНГ, принявших антикоррупционное законодательство и присоединившихся к международным конвенциям по данному вопросу.

Проблема коррупции превратилась в проблему международного масштаба, поскольку она присуща всем странам, независимо от их политического устройства и уровня экономического развития, имеет место и в демократических государствах с рыночной экономикой. Коррупция оказывает большое влияние на все сферы общества: экономику, политику, социальную сферу, а негативные последствия, порождаемые этим явлением, не только препятствуют прогрессивному развитию общества, но и представляют реальную угрозу интересам национальной безопасности нашего государства. О необходимости борьбы с коррупцией говорят и политики, и высшие государственные чиновники, также борьба с коррупцией определена в качестве одного из основных приоритетов и для государственных органов.

Было бы ошибочно понимать под коррупцией банальную взятку, которая является только одной из разновидностей

этого преступления. Коррупция сегодня - это получение материальных и юридических преимуществ путем обхода законов в своих интересах, это и решение локальных частных проблем за счет «своих» людей. Коррупция - это не что иное, как использование государственных функций в частных интересах, которые, как правило, идут вразрез с интересами общества, интересами национальной безопасности государства.

Вместе с тем, помимо стратегических направлений, государственным органами на постоянной основе проводятся комплекс мер по предупреждению и недопущению проявления коррупции, так как коррупция, как социальное явление оказывает негативное влияние на имидж органов государственной службы, подрывает доверие граждан.

Для борьбы с коррупцией в республике сформирована законодательная база, а именно: Закон «О противодействии коррупции», указ президента «О мерах по усилению борьбы с коррупцией, укреплению дисциплины и порядка в деятельности госорганов и должностных лиц», а также ряд программ, нацеленных на сокращение размеров теневой экономики, борьбу с правонарушениями в сфере экономики и т.д.

Нури ОМАРБЕКОВ,
судья СМЭС Алматинской области.

БРИФИНГ

БҰҚАРАЛЫҚ СПОРТТЫ ДАМУ

Биыл жыл басынан бері жетісулық спортшылар түрлі жарыстарда топ жарып, 639 медаль еншілеген. Сонымен қатар, сайыс саңлақтары Токио Олимпиадасына 8 жолдама ұтып алып, республикалық тізімде көш бастаған. Бұл жөнінде «Жетісу медиа» ақпараттық алаңындағы брифингте айтылды.

Алматы облысы әкімінің орынбасары Рустам Әлидің қатысуымен өткен баспасөз мәслихатында облыстық спорт басқармасының басшысы Нұрбақыт Төңізбаев, Талдықорған қаласы қоғамдық палатасының төрағасы В.Буков, Алматы облысы шахмат федерациясының президенті С.Егенбердиев қатысып, бұқаралық спортты дамыту тақырыбында әңгіме өрбітті.

БАҚ өкілдері алдында сөз алған Рустам Әлиұлы биыл бұқаралық спортты дамытуға жаңа жоба әзірленіп, алдағы желтоқсан айында іске қосуды жоспарланғандығын жеткізді.

— Мұнда халықтың отыз пайызын спортқа тарту мәселесі қарастырылған. Жоспар бойынша пайызын одан ары ұлғайтып, жастар мен жасөспірімдердің уақытын тиімді пайдаланамыз деген ойдамыз. Сонымен қатар, жыл соңына дейін облыста тоғыз спорттық нысанды пайдалануға береміз және келер жылы тағы да үш дене шынықтыру, сауықтыру кешенінің бой көтеруі жоспарда тұр», — деді ол.

Өз кезегінде сөз алған Талдықорған қаласы қоғамдық палатасының төрағасы В.Буков аймақтағы әрбір ауыл, қала мектептерінде спорт федерацияның президентін сайлап, сол арқылы бұқаралық спортты дамыту керектігін тілге тиек етті. Мұнымен қоса, балаларға тегін доп таратып, жастардың футболға тартылуына себепші болуымыз керек деген пікірді ортаға салды. Одан бөлек, спорттың даму үрдісінде әртүрлі кедергі бар екенін айтты.

Осыдан соң Алматы облыстық шахмат федерациясының президенті С.Егенбердиев аймақтық спорт саласында биылғы атқарылған жұмыстардың нәтижелі болғанын атап көрсетті. Сондай-ақ, ол карантин кезінде де онлайн жарыстар өтіп, интеллектуалды ойынға үйде отырған жастар мен жасөспірімдер көптеп тартылғанын жеткізді. Жиын соңында БАҚ өкілдері тарапынан сауалдар қойылып, тұшымды жауап алынды.

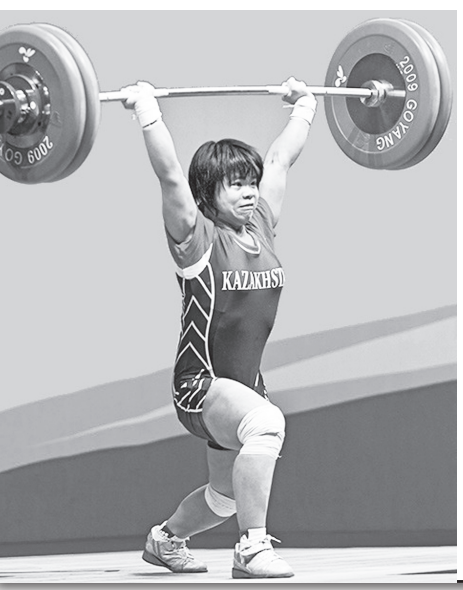
ӨЗ ТІЛШІМІЗ

АУЫР АТЛЕТИКА

ҚАЗАҚСТАН ЧЕМПИОНЫ АТАНДЫ

Ауыр атлетикадан онлайн-форматта өтіп жатқан Қазақстан чемпионатына тағы бірнеше салмақ дәрежесі бойынша жеңімпаздар мен жүлдегерлер анықталды.

Ерлер арасында 67 келіге дейінгі салмақ дәрежесіндегі ел үздіктері анықталды. Жарыс нәтижесі бойынша Алматы облысының өкілі Игорь Сон аталған салмақ бойынша жеңіске жетті. Қос сайыс қорытындысы бойынша ол 301 (136+165) келіні бағындырды. Екінші орынға 269 (120+149) келіні бағындырған костанайлық Алексей Чуркин, ал үшінші орынға 265 (120+145) келіні көтерген қызылордалық Айдос Тұрсынбай жайғасты.

Айта кетерлігі, Игорь Сон 2019 жылғы әлем чемпионатында күміс жүлдегер атанған болатын. 61 келі салмақта Алексей Дроздов дара шықты. Талдықорғандық тастүлектің көрсеткіші — 269 (122+147) келі. Екінші және үшінші орындарды Александр Шпехт (Солтүстік Қазақстан) пен Азамат Төлеген (Қызылорда) еншіледі.

Әйелдер арасында 45 келі салмақта талдықорғандық Әлфия Гарифуллина озса, 49 келі салмақта жамбылдық Айнұр Әбдіхалықоваға тең келер ешкім табылмады. 55 келі салмақ дәрежесінде Солтүстік Қазақстан облысының өкілі Алина Колиушко алтыннан алқа тағынды.

Ал 59 келі салмақта Зүлфия Чиншанло алдына жан салмады. Әлемнің үш дүркін чемпионы айтулы жарыста 212 (91+121) келілік зілтемірді тік көтерді. Ол күміс медальді иеленген Махаббат Серікболқызынан бақандай 44 келі артық салмақты еңсерді. Бұл спортшылардың екеуі де Алматы облысынан. Қызылордалық Аяжан Нұржан қола медальді иеленді.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

ЖЕҢІС ТҰҒЫРЫНДА «АЛТАЙ» КОМАНДАСЫ

ВОЛЕЙБОЛ

Талдықорғанда волейболдан әйелдер арасында Қазақстан чемпионаты өз мәресіне жетті. Апта бойы өткен жарыста «Алтай» командасы жеңіс тұғырынан көрінді.

Шығыс Қазақстан облысының спортшылары финалда «Жетісу» командасымен кездесіп, жергілікті волейболшылардан басым түсті. Жалпы, «Жастар» спорт кешенінде өткен додаға еліміздің әр өңірінен 8 команда, 100-ге жуық спортшы келді. Сайыс барысында командалар барын салып, жарыс көркін қыздырды.

Бұл бәсекеде жетісулық бұрымдылардың көрсеткен өнерін үздік бағалаған жөн. Жерлестеріміз барлық кезеңде үздік нәтиже көрсетті десек болады. Алайда, ақтық ойында қыздарымыз

өздерінің басты қарсыласы «Алтай» командасына есе жіберіп алды.

Осылайша Қазақстанның 8 мәрте чемпионы атанған «Жетісу» командасы бұл маусымда екінші орынға жайғасты. Үздік үштік Солтүстік Қазақстан облысынан келген «Қуаныш» командасына бұйырды.

Айта кетейік, карантин режиміне байланысты биыл ел біріншілігі көрерменсіз өтті.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

ӘЙЕЛДЕР КҮРЕСІ

ҚАЗАҚСТАН ЧЕМПИОНАТЫ АЯҚТАЛДЫ

Алматыдағы «Достық» спорт кешенінде әйелдер күресінен Қазақстан чемпионаты өз мәресіне жетті. Бұл бәсекеде сақа спортшылармен қатар, дарынды жастар да бой көрсетті. Бір ғана тәулік ішінде олар 10 салмақ дәрежесі бойынша жеңімпаздар мен жүлдегерлерді анықтады.

Айтулы жарыстағы 76 келі салмақтың финалдық сайысы көпшілік назарын өзіне аударды. Өйткені, шешуші сында жолдары қиысқан қос қарсылас та өте мықты еді. Атап айтсақ, қарағандылық Елмира Сыздықова Азия ойындарында бір мәрте және Азия біріншілігінде бес рет жеңіс тұғырына көтерілген. Өскемендік Екатерина Ларионова әлем және құрлық чемпионаттарының қола жүлдесін еншілеген. Бұл бауанның екеуі де 2016 жылы Рио Олимпиадасында үшінші орынға табан тіреп, алыстағы Бразилияда көк байрағымызды биікте желбіретті. Ғаламдық додада олар түрлі салмақ дәрежелерінде күш сынасқан еді. Ал Алматы төріндегі тартыста Елмираның басымдығы байқалды. Екаторинадан айласын асырған ол алтыннан алқа тағынды.

Алматы облысының намысын қорғаған құрлық біріншілігінің екі дүркін жүлдегері Аяулым Қасымова

(62 келі) мен Азия чемпионы Жамилә Бақбергеннова (68 келі) өздерінің мықтылығын бірден мойындатты. Ақтық сынға дейін алқынбай жеткен Аяулым шешуші тұста өзінің командалық әріптесі Ирина Кузнецованы қапы қалдырса, Жамилә Шығыс Қазақстан облысының өкілі Ирина Козюлинаға шаң қаптырып кетті.

Нұр-Сұлтанның келген бұрымдылар да бабында екендерін байқатып, үш рет жеңіс тұғырының ең биік сатысына көтерілді. Бұл жолы Светлана Анкичева (50 келі), Эмма Тисина (57 келі) және Диана Каюмованың (57 келі) бағы жанды. Сондай-ақ қызылордалық Асылзат Сағымбай (53 келі), шымкенттік Айша Уәлишан (55 келі), Гаухар Мұқатай (65 келі) және Валерия Гончарова (72 келі) сынды арулар алтын медальді мойындарына ілді.

ОТЫЗ

175

Рас, бұрынғы біздің ата-бабаларымыздың бұл замандағылардан білімі, күтімі, сыпайылығы, тазалығы төмен болған. Бірақ бұл замандағылардан артық екі мінезі бар екен. Ендігі жұрт ата-бабаларымыздың мінді ісін бір-бірлеп тастап келеміз, әлгі екі ғана тәуір ісін біржола жоғалтып алдық. Осы күнгілер өзге мінезге осы өрмелеп ілгері бара жатқанына қарай сол аталарымыздың екі ғана тәуір мінезін жоғалтпай тұрсақ, біз де ел қатарына кірер едік. Сол екі мінез жоқ болған соң, әлгі үйренген өнеріміздің бәрі де адамшылыққа ұқсамайды, шайтандыққа тартып барады. Жұрттықтан кетіп бара жатқанымыздың бір үлкен себебі сол көрінеді.

Ол екі мінезі қайсы десең, әуелі - ол заманда ел басы, топ басы деген кісілер болады екен. Көш-қонды болса, дау-жанжалды болса, билік соларда болады екен. Өзге қара жұрт жақсы-жаман өздерінің

шаруасымен жүре береді екен. Ол ел басы мен топ басылары қалай қылса, қалай бітірсе, халықта оны сынамақ, бірден бірге жүргізбек болмайды екен. «Қой асығын қолыңа ал, қолайыңа жақса, сақа қой», «Бас-басыңа би болса, манар тауға сыймассың, басалқаңыз бар болса, жанған отқа күймессің» деп мақал айтып, тілеу қылып, екі тізгін, бір шылбырды бердік саған, берген соң, қайтып бұзылмақ түгіл, жетпегеніңді жетілтемін деп, жамандығын жасырып, жақсылығын асырамын деп тырысады екен. Оны зор тұтып, әулие тұтып, онан соң жақсылары да көп азбайды екен. Бәрі өз бауыры, бәрі өз малы болған соң, шыныменен жетесінде жоқ болмаса, солардың қамын жемей қайтпеді?

Екінші мінезі - намысқорлық екен. Ат аталып, аруақ шақырылған жерде ағайынға өкпе, араздыққа қарамайды екен, жанын салысады екен. «Өзіне ар тұтқан жаттан зар тұтады» деп, «Аз араздықты қуған көп пайдасын кетірер» деп, «Ағайынның азары болса да, безері болмайды», «Алтау ала болса, ауыздағы кетеді, төртеу түгел болса, төбедегі келеді» десіп, «Жол қуған қазынаға жолығар, дау қуған пәлеге жолығар» десіп. Кәнеки, енді осы екі мінез қайда бар? Бұлар да арлылық, намыстылық, табандылықтан келеді. Бұлардан айырылдық. Ендігілердің достығы - пейіл емес, алдау, дұшпандығы - кейіс емес, не күндестік, не тыныш отыра алмағандық.

ЕСКЕ АЛУ

Өмірден кетсе де көңілден кетпес бауырым **Төлеу Шәкіртжанұлының** дүниеден өткеніне 10 жыл болды. Асыл қасиетімен, бауырмал бейнесімен, аңқылдаған ағалық ниеті, інілік ізеттілігімен бәріміздің көңілімізде ерекше орын алып еді.

Сені бізге көп көрдіме бір Құдай, Қайран Төлеу естен кетпес күлкің-ай. Тірі болсаң арамызда жарқылдап, Алпыстың тоғызына келер едің шіркін-ай.

Қалаушы едің көңілдердің ашығын, Көңілі кең, пейілі дарқан асылым. Тәубе бүгін ұлы ісінді жалғап жүр, Қаламқастай артта қалған асылың.

Сағынышпен сені іздейді санамыз, Іздегенмен енді қайдан табамыз. Жарқын бейнең жанымызда сақталып, Әр жыл сайын өзіңді еске аламыз.

Төлеу сенің «аға» деп атауың өмір бойы жүрегімде сақталады. Жаның жанатта, топырағың торқа болсын.

Еске алушы:
апайың Серік Жұматайқызы Бекметова

САЯХАТ

ШАРЫН ШАТҚАЛЫ

Қазақстанның табиғаты таңғажайып. Жазықтар, керемет тау шыңдары, ормандар мен шөлдер. Бірақ Оңтүстік Қазақстанға келетін туристер үшін ең жұмбаққа толы, сүйікті орындардың бірі – Шарын каньоны. Ғасырлар бойы ол адамдарды өзінің жартастарының икемділігімен, алып құм блоктарының ұлылығымен және каньонды жүздеген жыл бойы басып озған мистикалық әңгімелерімен қызықтырды.

Шарын каньоны бүгінде Шарын мемлекеттік ұлттық паркіне жатады. Республикалық маңызы бар экологиялық және ғылыми мекеме мәртебесіне ие болған. Бұл ерекше жер Алматы қаласынан 200 шақырым жерде, Қытаймен шекарадан алыс емес жерде орналасқан. Шарынға өз бетімен де, автобуста да жетуге болады немесе демалыс күндері турға баруға болады. Алайда, шатқалдың өзіне тек жол талғамайтын көліктер ғана кіреді. Мұндай орынға арналмаған машина құмды аймақтан өтпейді. Әдетте саяхат 3-3,5 сағатты алады.

Шарын – ұзындығы 154 шақырым болатын шөгінді жыныстардың тұтас кешені, ал жартастардың биіктігі 300 метрге жетеді. 12 млн. жылдық тарихы бар шатқал бүгінде нағыз табиғи ескерткішке және әлем бойынша мыңдаған туристер жыл бойы ағылатын орынға айналды. Кезінде каньонның аумағында алып Іле көлі болған, уақыт өте келе ол құрғап, Қазақстанның, тіпті әлемнің тағы бір кереметі пайда болды.

Мұнда қызыл және қара жартастардың арасында Шарын өзені 400 шақырымға жуық ағып жатыр. Ол Кеткен жотасының биік тауларынан бастау алып, Іленің төменгі ағысына құяды. Оның дауылды ағыны адамды ағынмен апаруы мүмкін, сондықтан

адамдар мұнда суға түспегені жөн, бірақ туристердің арасынан әрдайым батылдары табылып жатады.

Шатқалдың өзінде құлыптар аңғары, айдаһар шатқалы және сиқыршы шатқалы деп аталатын жерлері бар. Туристер үшін ең таңғажайып және сүйікті орын – Құлыптар аңғары. Бұл ежелгі қонысты еске түсіретін таңғажайып тас жыныстарының тұтас тізбегі және жыныстар шынымен құмды құлыптарға ұқсайды. Алқаптың ұзындығы екі шақырымды құрайды. Бұл Шарын өзенімен жалғасатын ең әдемі және түрлі-түсті жол.

Құлыптар аңғарында бірнеше қарау платформалары бар, олардан тастардың керемет көрінісі ашылады, олар батып бара жатқан күн сәулесінде қызыл түске боялады.

Өзен маңында түнеуді қалайтындар үшін қонақ үйлер мен кафелер орналасқан экологиялық парк бар. Туристер кез келген ыңғайлы жерде шатыр құруына болады. Жазда ауа температурасы күндіз 35 градусқа дейін жетеді, ал қыста 6 градусқа дейін төмендеуі мүмкін. Сондықтан Шарын шатқалына барғыңыз келсе, көктемнің соңында, жаздың басында немесе күзде барғаныңыз жөн.

М.АКМАТОВА.

ТАНЫМ

Биыл әлемнің екінші ұстазы атанған шығыстың ғұлама ойшылы, математик, астролог, музыка теоретигі **Әбу Насыр әл-Фарабидің туғанына 1150 жыл** толды.

Әл-Фараби білімге деген құштарлығының арқасында Аристотельден кейінгі «екінші ұстаз» атанды. Ол 150-ге жуық философиялық және ғылыми трактаттар жазып қалдырды. Ғалым философия мен логика астрономияны зерттеді.

Әл-Фараби шын бақытқа жету үшін адам үнемі іздену керек дейді. Сондай-ақ: «Адамның мінез-құлқы да жақсы болуы керек. Білімсіз адамгершілік молаймайды, білімсіз адам өзгенің абзал қасиеттерін тани алмайды. Жандүниені тәрбиелемей

үлкен жетістікке жету жоқ. Ғылым мен тәрбие ұштасса ғана рухани салауаттыққа жол ашылмақ. Мінез-құлқын түзей алмаған адамның ақиқат ғылымға қолы жетпейді» деп ескертеді.

Бүгінгі ұрпақ үшін ғұламаның жазып кеткен өсиеттері баға жетпес мұра.

Теміртас Нартай, Шоқан Уәлиханов атындағы нөмірі 12 мамандандырылған гимназияның 8 «ә» сынып оқушысы.

СӨЗ ЖОҚ

Қазақстан көшесі

Біржан сал көшесі

Құрылтайшы
"АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ

Редакция алқасының төрағасы - **ЫРЫМ КЕНЕНБАЙ**

Баспахана директоры
Бақберген ТҮКІБАЕВ

Бас редактор
Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Редакция алқасы:
Сарби ӘЙТЕНОВА — редактордың орынбасары
Карина ПФАЙФЕР — тілші
Лина АЙДЫНҚЫЗЫ — тілші
Мадина АКМАТОВА — тілші

Кезекші редактор: **Л. АЙДЫНҚЫЗЫ**

Алатау

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп, № 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде "Алматы-Болашақ" АҚ филиалы "Оффсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www.alatau.kz@mail. ru
Сайты: alatau_gazeti

Газет 07.08.2000 жылдан бастап шығады.

Таралымы 5025
Тапсырыс № 1160

Индекс 15534